



**PLAN
ROZWOJU
LOKALNEGO
GMINY
MORAWICA**

na lata
2007 -2013

I. WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Morawica to zestaw działań, które mają zostać podjęte w określonym otoczeniu, określonym terminie i zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju gminy Morawica. Rozwój lokalny jest wynikiem jednoczesnej działalności, na tym samym terenie, różnych podmiotów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i poszczególnych obywateli. Działania te powinny się wzajemnie uzupełniać tak by w sumie przyczyniały się do wzrostu gospodarczego, cywilizacyjnego i kulturowego. Plan został przygotowany na okres programowania 2007-2013. Plan Rozwoju Lokalnego odpowiada trosce lokalnego samorządu o rozwój gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Planowanie strategiczne znacznie zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu i umożliwia racjonalne gospodarowanie zasobami i potencjałem gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy, określającym najważniejsze działania mające na celu ciągły rozwój gminy oraz przewidywane efekty tych działań. Warunkiem powodzenia jest współpraca przy realizacji zamierzeń władz samorządowych, mieszkańców i środowiska przedsiębiorców.

Środki publiczne są podstawowym narzędziem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. Jednak ambitne zamierzenia przekraczają możliwości finansowe samorządu. Dlatego konieczne będzie stosowanie takich metod działania jak: pozyskiwanie pozabudżetowych środków (w tym z Unii Europejskiej) na inwestycje, przedsięwzięcia publiczne - prywatne, współpraca międzygminna oraz z władzami powiatowymi i regionalnymi. Samorząd gminny wytycza i zatwierdza działania - wykonalne technicznie, realne ekonomicznie i akceptowalne społecznie, ale nie może pozostać jedynym ich realizatorem.

Plan Rozwoju Lokalnego określający problemy i wytyczający cele ma służyć wykorzystaniu szans gminy jak również uświadomić mieszkańcom rolę poszczególnych instytucji w jego wdrażaniu. Stwarza również zbiór oczekiwań mieszkańców, pozostających do uwzględnienia przez władze gminy przy podejmowaniu decyzji.

Dokument został sporządzony zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej określonymi w: „*Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Ogólny podręcznik wdrażania*” (Warszawa; styczeń 2004). Plan Rozwoju Lokalnego powstał po konsultacjach z mieszkańcami, w formie przygotowanych w tym celu ankiet oraz podczas zebrań wiejskich w poszczególnych miejscowościach. Zostanie przedłożony do przyjęcia Radzie Gminy Morawica.

II. ANALIZA SWOT

Plan Rozwoju Lokalnego powstał na podstawie analizy SWOT, określającej silne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia jej dalszego rozwoju. Silne i słabe strony dotyczą teraźniejszości i sytuacji wewnętrznej. Szanse i zagrożenia dotyczą przyszłości i sytuacji zewnętrznej.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Szanse rozwojowe gminy

- dalszy pomyślny rozwój podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- przyciąganie nowych inwestorów na wyznaczone i odpowiednio przygotowane obszary przemysłowo-usługowe,
- rozwój agroturystyki,
- pozyskanie środków z Unii Europejskiej na współfinansowanie zaplanowanych inwestycji i przyspieszenie ich tempa,
- przychylność władz powiatu oraz województwa przy realizacji projektów,
- rozwój branży gastronomiczno-hotelarskiej,
- promocja gminy

Zagrożenia rozwojowe gminy

- niekontrolowany wzrost ruchu samochodowego na obszarze całej gminy (zwłaszcza samochodów ciężarowych),
- degradacja środowiska naturalnego,
- upadek gospodarstw rolnych,
- recesja gospodarcza w Polsce,
- spadek poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- brak środków na finansowanie inwestycji z zakresu podstawowej infrastruktury technicznej (kanalizacja, infrastruktura drogowa),
- odpływ młodej, wykwalifikowanej kadry,
- lokowanie zakładów przemysłowych/produkcyjnych/usługowych w konkurencyjnych ośrodkach.

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Silne strony gminy

- dostępność do ważnych szlaków komunikacyjnych (droga krajowa nr 73),
- atrakcyjne miejsca do lokalizacji zakładów produkcyjnych, usługowych i handlowych,
- grunty przemysłowe leżące w Specjalnej Strefie Ekonomicznej,
- 100% wyposażenie w wodociąg, sieć energetyczną, telefony,
- dobre przygotowanie gminy do korzystania ze środków Unii Europejskiej,
- stosunkowo korzystna struktura wieku i wykształcenia ludności,
- walory przyrodniczo-krajobrazowe sprzyjające rozwojowi rekreacji i zakładaniu gospodarstw agroturystycznych (w planach budowa zbiornika wodnego nad rzeką Morawką),
- przychylność władz gminy dla inwestorów,
- zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie problemów swoich wsi i gminy,
- utrzymywanie kontaktów z gminami w Polsce i zagranicą (Niemcy, USA, Ukraina)

Słabe strony gminy

- zły stan sieci drogowej,
- słabe rolniczo ziemie (dominuje V i VI klasa),
- brak sieci gazowej,
- występowanie „dzikich” wysypisk śmieci,
- zły stan sieci energetycznej,
- ograniczone możliwości podłączenia do internetu (brak stałego dostępu do internetu).

III. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA W GMINIE MORAWICA

POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA

Gmina Morawica położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego. Swoim obszarem obejmuje północną część Niecki Nidziańskiej. Gmina zajmuje powierzchnię 140,45 km², z czego 37,3 km² stanowią lasy i grunty leśne (około 26%). Sąsiaduje z parkami krajobrazowymi na Ponidziu i w Górach Świętokrzyskich. Na terenie gminy znajduje się rezerwat przyrody „Radomice” z kompleksem lasów cisowych oraz podziemne źródła wód mineralnych.

Gmina Morawica graniczy bezpośrednio z miastem Kielce oraz gminami: Daleszyce, Pierzchnica, Chmielnik, Kije, Sobków, Sitkówka-Nowiny i Chęciny. Po 1 stycznia 1999 roku gmina Morawica weszła w skład powiatu kieleckiego, znajdującego się na obszarze województwa świętokrzyskiego.

Gminę Morawica stanowią dwadzieścia cztery jednostki osadnicze (wsie) tj. Bieleckie Młyny, Bilcza, Brudzów, Brzeziny, Chałupki, Chmielowice, Dębska Wola, Drochów Dolny, Drochów Górny, Dyminy-Granice, Kawczyn, Kuby Młyny, Lisów, Łabędziów, Morawica, Nida, Obice, Piaseczna Górka, Podwole, Radomice I, Radomice II, Wola Morawicka, Zaborze, Zbrza.

Korzystne położenie gminy wobec miasta wojewódzkiego, tras komunikacyjnych i stosunkowo dobra infrastruktura techniczna oraz promocja gminy już teraz przynoszą znakomite efekty w dziedzinie lokalizacji tu krajowego i zagranicznego kapitału. Przypływ nowych przedsiębiorstw powoduje wzrost gospodarczy gminy.

LUDNOŚĆ

Wg stanu na koniec grudnia 2005 r. w Gminie Morawica mieszkało 13279 mieszkańców¹, co stanowi 6,69% mieszkańców powiatu kieleckiego i 1,03% ludności województwa świętokrzyskiego. W latach 2004-2006 notuje się wysoki, utrzymujący się wzrost zaludnienia gminy. W tym okresie liczba mieszkańców wzrosła o 648 osób, tj. o 5,07%.

¹ Dane Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Morawicy

Dane dotyczące przyrostu naturalnego i salda migracji ludności w gminach powiatu kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego wg stanu na dzień 31.12.2005 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Saldo migracji i przyrost naturalny gminy Morawica na tle innych gmin Powiatu Kieleckiego

Lp.	Gminy	Przyrost naturalny	Saldo migracji
1.	Województwo świętokrzyskie	- 2143	- 2234
2.	Powiat Kielecki	164	812
3.	Miasto i Gmina Chęciny	0	35
4.	Miasto i Gmina Chmielnik	-23	45
5.	Miasto i Gmina Bodzentyn	- 23	-2
6.	Gmina Bieliny	52	-23
7.	Gmina Daleszyce	19	89
8.	Gmina Górno	57	49
9.	Gmina Łagów	-25	- 21
10.	Gmina Łopuszno	-9	36
11.	Gmina Masłów	23	78
12.	Gmina Miedziana Góra	37	135
13.	Gmina Mniów	-22	54
14.	Gmina Morawica	60	173
15.	Gmina Nowa Słupia	-2	-31
16.	Gmina Piekoszów	57	52
17.	Gmina Raków	- 40	29
18.	Gmina Pierzchnica	-11	-35
19.	Gmina Sitkówka-Nowiny	24	62
20.	Gmina Strawczyn	18	30
21.	Gmina Zagnańsk	-28	57

Źródło: „Rocznik Statystyczny Województwa świętokrzyskiego ‘2006’”, Urząd Statystyczny w Kielcach, 2006

Z powyższych danych wynika, że w porównaniu z innymi gminami w gminie Morawica notuje się znaczny napływ ludności, głównie z terenów miejskich. Szczególnie dotyczy to miejscowości Bilcza, która intensywnie się rozbudowuje. Powstały tam dwa nowe osiedla mieszkaniowe (domki jednorodzinne), w których w głównej mierze zamieszkują bądź

zamieszkiwać będą mieszkańcy Kielc. O atrakcyjności tej wsi decydują warunki naturalne (sąsiedztwo lasów, czyste powietrze). Istnieje również zjawisko migracji mieszkańców gminy. I w tym przypadku Bilcza jest uważana za atrakcyjne miejsce na budowę domu. Rozbudowują się również miejscowości Brzeziny i Morawica, choć znacznie wolniej a ludność, która się w nich osiedla, to głównie mieszkańcy gminy.

Dobra lokalizacja gminy pozwala twierdzić, że liczba mieszkańców gminy będzie stale rosła. Poniżej przedstawiono prognozy demograficzne dotyczące wzrostu liczby ludności w gminie Morawica.

Tabela 2 Prognozy przyrostu liczby ludności w gminie Morawica

Lp.	Czas prognozy	Liczba ludności	Wzrost w stosunku do stanu z 31.12.2003 r.
1.	2010	13620	8,3%
2.	2020	15300	21,75%

Źródło: Opracowanie własne

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Teren gminy Morawica ma rzeźbę niskofalistą (od 200 do 318 m n.p.m.), pagórkowatą, bez znacniejszego zróżnicowania form. Występujące gleby są bardzo zróżnicowane pod względem ukształtowania, jak i klasy. Najważniejsze z nich to:

- gleby o niewykształconym profilu – skaliste i szkieletowe, występujące na wysoczyznach i wzniesieniach,
- rędziny, wytworzone ze skał węglanowych różnych formacji geologicznych,
- gleby brunatne wytworzone z glin zwałowych,
- gleby bielcowe wytworzone z piasków, żwirów i glin zwałowych,
- mady piaszczyste i piaski rzeczne.

Wody płynące i stojące na terenie gminy zajmują łącznie 51 ha. Główne ciek wodne na terenie gminy to rzeki: Czarna Nida (długość ok. 15 km) i jej dopływ Morawka (długość ok. 8 km). Wody stojące stanowią niewielki odsetek ogólnego lustra wody, są to najczęściej gospodarstwa rybne (Radomice, Dębska Wola) lub wyrobiska przemysłowe (Nida, Brzeziny). Jednakże usytuowanie głównych cieków wodnych w pobliżu kompleksów leśnych znacznie podnosi walory krajobrazowe terenu gminy. Grunty położone na granicy rzeki są podmokłe i wiosną zalewane. Dotyczy to w szczególności miejscowości Łabędziów,

Brudzów, Morawica, Nida i Brzeziny. Z uwagi na niskie położenie terenu woda niszczy pola uprawne położone w promieniu kilometra od brzegów rzek, a w czasie większych wezbrań podmywa budynki mieszkalne w w/w miejscowościach².

Wśród kompleksów leśnych zdecydowanie przeważają lasy sosnowe. Odmienną formacją leśną jest rezerwat cisu „Radomice” w Radomicach o powierzchni 24 ha. Usytuowany jest on w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstwa rybnego należącego do właściciela prywatnego. Przez teren rezerwatu przepływa niewielki strumyk zasilający gospodarstwo i będący dopływem rzeki Czarna Nida. Stanowi to o niewątpliwiej atrakcyjności turystycznej tego obszaru. Zróżnicowanie zwierzyny leśnej i szaty roślinnej nie jest zbyt duże.

Lasy i grunty leśne na terenie gminy Morawica w 62% (2323 ha) stanowią własność państwową. Tą częścią areалу zarządzają cztery nadleśnictwa tj. Daleszyce, Chmielnik, Pińczów i Kielce. Pozostała część lasów i gruntów leśnych tj. 1426 ha przypada na właścicieli prywatnych i spółdzielczych.

Pod względem wartości rolniczej ziemie gminy Morawica zaliczane są do rejonu drugiego, z przewagą mało korzystnych dla rozwoju rolnictwa warunków glebowych. Przeważają gleby klasy IV, V i VI. Jest to powód, dla którego mieszkańcy gminy utrzymują się głównie z pracy poza rolnictwem. Jako rejon produkcji rolnej gmina Morawica stanowi kompleks żytnio-ziemniaczany i łąkowo-pastwiskowy. W skali województwa zaliczana jest do rejonu o glebach średnich i słabych o dużej lesistości i nasilonych procesach urbanizacji³.

TURYSTYKA

Gmina Morawica znana jest w całym kraju nie tylko z tradycji kulturowych, ale również z licznych atrakcji turystycznych. Na jej terenie tworzą i garncarze, rzeźbiarze, malarze, hafciarki, wikliniarze, działają liczne zespoły folklorystyczne, poeci, a także Młodzieżowa Orkiestra Dęta. Z gminy Morawica wywodzą się śpiewaczki ludowe: Feliksa Gajda i Halina Szelestowa, które współtworzyły kulturę lokalną. Innym twórcą ludowym był nieżyjący już Tomasz Gajda. Zajmował się głównie życiem kulturalnym w Dębskiej Woli i okolicznych wsi, organizował zespoły artystyczne i teatralne. Organizacją życia kulturalnego wsi Dębska Wola oraz zagospodarowywaniem wolnego czasu dla młodzieży zajmował się również inny wybitny mieszkaniec – Jakub Szelest. Był on długoletnim nauczycielem i kierownikiem

² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Morawica, rozdz. 2, str.14

³ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Morawica, rozdz. 2, str.15

szkoły w Dębskiej Woli, założycielem i komendantem OSP, żołnierzem wielu frontów walczących o wyzwolenie narodowe i społeczne.



Fot.1 Przyroda nad rzeką Czarna Nida



Fot. 2 Centrum Brzezin z XVIII-wiecznym kościołem

Najwybitniejszym rzeźbiarzem ludowym regionu był Józef Piłat. Jego prace można podziwiać w muzeach etnograficznych w Polsce i zagranicą. Do wybitnych twórców ludowych zaliczyć należy także pochodzącego z Brudzowa Juliana Smugę. Niewątpliwie do sławnych mieszkańców Bilczy należy ksiądz Piotr Ściegienny, dla wielu symbol walki o równość i wolność, walki o godne życie chłopów na wsi.

Do atrakcji turystycznych gminy Morawica niewątpliwie zaliczyć należy Ośrodek Tradycji Garncarstwa w Chałupkach, który samorząd lokalny oddał do użytku w 1998 roku. Możliwe jest zwiedzanie ekspozycji prezentującej charakterystyczne cechy wyrobów garncarzy z Chałupek oraz przebiegu procesu produkcyjnego i autentyczny warsztat garncarski z unikatowym w skali kraju dwukomorowym piecem do wypału naczyń. W obiekcie tym znajdują się także garnki, donice, dwojaki, dzbany, kropielnice i figury gliniane, które wykonywali garncarze wywodzący się z Chałupek. Obecnie te wielowiekowe tradycje garncarskie kultywowane są przez dwóch garncarzy: Elżbietę Klimczak z Obic oraz Jana Armańskiego z Chałupek.



Fot. 3 Oryginalne piece garncarskie do wypału naczyń (OTG w Chałupkach)

W celu rozwijania kultury i tradycji ludowej w 1994 roku samorząd lokalny podjął inicjatywę budowy amfiteatru w Morawicy (muszli koncertowej), który służy dziś do organizacji otwartych i bezpłatnych imprez kulturalnych. Inwestycję zrealizowano w 1995 roku.

Wartą odwiedzenia jest również „Kalwaria Świętokrzyska” znajdująca się przy kościele w Morawicy. Kalwarię wybudowano w 1997 r., a pomysłodawcą był pierwszy i długoletni proboszcz parafii w Morawicy – ks. Stanisław Kornecki.

Kolejnym elementem, który przyciąga odwiedzających i turystów do gminy Morawica są miejsca pamięci narodowej. Na terenie gminy Morawica rozegrała się jedna z największych bitew pancernych II wojny światowej. W rejonie Morawicy skoncentrowano po obu walczących stronach ponad 3 tysiące czołgów, kilkaset dział i 6 tysięcy żołnierzy. W jej wyniku doszczętnie zniszczone zostały miejscowości: Wola Morawicka, Lisów, Chałupki, Brudzów, Zaborze. Zginęło wówczas 2,5 tys. żołnierzy. Są oni pochowani w zbiorowych mogiłach rozrzuconych na terenie całej gminy. Do najważniejszych i najczęściej odwiedzanych mogił przez turystów zaliczyć można: mogiłę zbiorową żołnierzy Armii Radzieckiej i Armii Krajowej w Lisowie, obelisk upamiętniający żołnierzy poległych podczas II wojny światowej – okolice Lisowa, mogiłę żołnierzy Armii Rosyjskiej poległych w 1915 roku na starym cmentarzu w Brzezinach oraz mogiłę powstańców styczniowych w Zaborzu.



Fot.4 Mogiła żołnierzy radzieckich w lesie w Zaborzu

Na cmentarzu parafialnym w Radomicach w początkach lipca 1999 r., po kilku latach starań i uzgodnień, wzniesiono Krzyż Pojednania, oddający hołd żołnierzom i ludności cywilnej. Krzyż Pojednania został ufundowany przez byłych żołnierzy niemieckich. Upamiętniając toczące się w tych rejonach walki w styczniu 1945 r. zawiera apel w trzech językach: polskim, niemieckim i rosyjskim, by śmierć poległych stała się wiecznym wezwaniem do pojednania.

Istniejące na terenie gminy obiekty zabytkowe to przede wszystkim: kościoły w Lisowie i Brzezinach, młyn wodny, zajazd, XIX-wieczna kaplica wkomponowana w urządzenie przestrzenne Kalwarii Świętokrzyskiej w Morawicy oraz dwory szlacheckie w Lisowie, Morawicy i Dębskiej Woli.

Na terenie gminy Morawica istnieją cztery gospodarstwa agroturystyczne, tj. „Leśne Zacisze” w Lisowie – własność Pawła Zawadzkiego, gospodarstwo agroturystyczne w Radomicach należące do Ludwika Wrońskiego, gospodarstwo „Lipówka” w Brudzowie Ewy Zaczek – Kucharskiej oraz gospodarstwo Leszka Grzeli w Radomicach. Przez teren gminy przebiega ścieżka jazdy konnej (Zaborze, Brudzów, Radomice).



Fot. 5 Gminny Stadion Sportowy w Brzezinach

Gmina Morawica poszczycić się może oddanym w ubiegłym roku do użytku Gminnym Stadionem Sportowym w Brzezinach. Ponadto w każdej miejscowości w gminie są

wybudowane place zabaw oraz działają świetlice wiejskie, z których korzystają dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy, a także odwiedzający gminę turyści.

W najbliższym czasie do użytku oddana zostanie kryta pływalnia zlokalizowana obok Zespołu Placówek Oświatowych w Morawicy, a także 50 kilometrowa ścieżka rowerowa, biegnąca przez większość miejscowości w naszej gminie.



Fot. 6 Kalwaria Świątokrzyska i wzgórze kościelne w Morawicy

Gmina Morawica posiada także dosyć dobre zaplecze turystyczne. Miejsca noclegowe oprócz wymienionych gospodarstw agroturystycznych oferuje także Hotel Eliot w Brudzowie. Działają także restauracje i punkty małej gastronomii. A nie brakuje tutaj obiektów i miejsc, które warto odwiedzić.

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA

a) istniejące zagrożenia środowiskowe;

- oczyszczalnia ścieków w Brzezinach – strefa potencjalnego zagrożenia sanitarnego w związku z zanieczyszczeniami bakteriologicznymi powietrza mieści się w obrębie ogrodu⁴,
- drogi uciążliwego hałasu i zanieczyszczeń motoryzacyjnych – zwłaszcza droga krajowa nr 73 i wojewódzkie nr 763 i 766,
- brak kanalizacji w południowej części gminy zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych – konieczność budowy systemu w miejscowościach dotychczas nie skanalizowanych,
- poważnym problemem są także istniejące dzikie wysypiska śmieci – zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych (konieczność ich likwidacji).

b) monitoring środowiska przyrodniczego;

Monitoringiem – prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach – objęta jest tylko rzeka Czarna Nida. Z badań przeprowadzonych przez WIOŚ wynika, że wody Czarnej Nidy odpowiadają III klasie czystości⁵.

c) monitoring stanu czystości powietrza;

Stan czystości powietrza atmosferycznego nie jest badany w gminie. Na poprawę jego stanu ma wpływ wymiana kotłowni węglowych na olejowe w budynkach użyteczności publicznej i szkołach. Zły wpływ mają niewątpliwie zanieczyszczenia motoryzacyjne.

d) wpływ największych inwestycji na stan środowiska;

- rozbudowa drogi krajowej nr 73 wraz z budową obwodnicy w Morawicy – może spowodować pewne zaburzenia w środowisku przyrodniczym, gdyż będzie przecinać różnorakie ciekły, rowy i kanały melioracyjne. Do określenia wpływu inwestycji na środowisko niezbędne jest oszacowanie m.in. natężenia ruchu i poziomu emisji spalin. Inwestycja to pozytywnie wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza;
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej - zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;

⁴ „Operat wodnoprawny oddziaływania Oczyszczalni ścieków w Brzezinach na środowisko”

⁵ „Operat wodnoprawny oddziaływania Oczyszczalni ścieków w Brzezinach na środowisko”

- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Brzezinach - stosowana technologia jest skuteczna. Parametry ścieków oczyszczonych są znacznie korzystniejsze od określonych jako dopuszczalne w pozwoleniu wodnoprawnym, a ładunek zanieczyszczeń zrzucanych do rzeki jest mniejszy od dopuszczalnego;
- budowa sieci gazowej – zmniejszenie zanieczyszczenie powietrza.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

a) system komunikacji

Gmina Morawica stanowi swoisty węzeł komunikacyjny, w którym zbiegają się drogi do Kielc, Pińczowa, Kazimierzy Wielkiej, Buska Zdroju, Tarnowa, Chęcina oraz na Sitkówkę Nowiny. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie relacji:

Kielce-Busko Zdrój-Tarnów-Rzeszów

Kielce-Pińczów-Bochnia-Kraków

Kielce-Pińczów-Kazimierza Wielka

oraz linie kolejowe relacji:

Warszawa-Busko Zdrój-Połaniec

Warszawa-Kraków-Katowice

Warszawa-Kielce-Tarnów-Rzeszów

Ważnym atutem gminy jest bliskość zagłębia cementowo-wapienniczego Nowiny (10 km), Centralny Okręg Przemysłowy - Skarżysko, Starachowice, Ostrowiec (50 km), skład celny w Dyminach (5 km), lotnisko w Masłowie (20 km), port lotniczy Kraków – Balice (120 km), trasa E77 Warszawa – Kraków (15 km), trasa nr 74 Łódź - Kielce – Lublin (10 km). Najważniejszym jednak atutem gminy może się jednak okazać budowa Regionalnego Portu Lotniczego Kielce w miejscowości Obice w gminie Morawica i przebudowa drogi krajowej nr 73 z obwodnicą Morawicy.

Na terenie gminy Morawica znajduje się ogółem 161,47 km dróg. W tabeli przedstawiono podział dróg na wojewódzkie, gminne i powiatowe.

Tabela 3. Struktura własności dróg przebiegających przez gminę

Rodzaj dróg	Długość (km)
Krajowe	14,15
Wojewódzkie	24,00
Powiatowe	85,00

Gminne	52,30
Drogi dojazdowe do pól	262,00
Ogółem	437,45

Źródło: Dane Referatu Infrastruktury Technicznej i Budownictwa Urzędu Gminy w Morawicy

Stan techniczny dróg jest zadowalający. Istnieją odcinki, które wymagają jednak gruntownego remontu, głównie są to drogi powiatowe.

b) gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Morawica jest obecnie w 100% zwodociągowana. Gmina zaopatrywana jest w większości w wodę z własnych ujęć: w Brzezinach i Dębskiej Woli. Ponadto na potrzeby mieszkańców gminy woda dostarczana jest z ujęć:

- Kielce (teren Fabet S.A.) – zasila sołectwa Bilcza, Piaseczna Górka, Kuby Młyny
- Daleszyce – zasila sołectwo Dyminy
- Chęciny – zasila sołectwo Brzeziny, ul. Radkowska

Obecnie gmina poczyniła już kroki w kierunku wykonania odwiertu studni głębinowej w Dyminach.

W roku 2006 zakupiono 378 000m³ wody. Średnie zapotrzebowanie wody wynosi około 1036 m³/dobę, a wskaźnik jej jednostkowego zużycia kształtuje się na poziomie 77,5 l/dobę.

Jakość wody zarówno z ujęć gminnych jak i zewnętrznych nie budzi zastrzeżeń. Woda w żadnym z ujęć nie jest chlorowana⁶.

Inaczej wygląda sytuacja w zakresie wyposażenia w system kanalizacyjny. Spośród 24 miejscowości 11 jest skanalizowanych: Bilcza, Brzeziny, Morawica, Piaseczna Górka, Bieleckie Młyny, Podwole, Wola Morawicka, Radomice I i II, Łabedziów, Nida. Wynik ten nie jest zadowalający. Jednakże, biorąc pod uwagę fakt, że te miejscowości są najbardziej zaludnione, przyłączonych do kanalizacji jest około 65% gospodarstw domowych, które odprowadzają ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków. Ścieki z pozostałych miejscowości odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

W 2003 r. zakończono rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków w Brzezinach. Obecnie może oczyszczać 2236 m³/dobę ścieków przy spełnieniu wszelkich obowiązujących norm Unii Europejskiej.

⁶ Dane Zakładu Gospodarki Komunalnej w Morawicy

Gmina Morawica posiada program budowy systemu kanalizacji sanitarnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który umożliwi skierowanie ścieków bytowo-gospodarczych do gminnej oczyszczalni ścieków. Zakres rzeczowy realizacji systemu kanalizacji sanitarnej obejmuje budowę około 54,4 km kolektorów grawitacyjnych, 11,2 km kolektorów tłocznych, 24 km kolektorów ciśnieniowych, około 62,5 km przykanalików oraz 15 przepompowni ścieków. Pierwotnie zakończenie realizacji budowy systemu kanalizacji przewidywano na rok 2013. Przy założeniu jednak, że wnioski złożone do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, otrzymają dotację, system kanalizacji ma szansę zostać w całości ukończony do 2010 roku.

Zarządcą sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Morawicy.

c) gospodarka energetyczna

Stan gospodarki energetycznej w gminie oraz plany na przyszłość są kompleksowo ujęte w publikacji „Założenia do zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Morawica”. Pozycja ta została opracowana na zamówienie Urzędu Gminy w Morawicy przez Świętokrzyską Agencję Rozwoju Regionalnego przy współpracy z kadrami naukowymi Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach.

Program ten zawiera:

- potrzeby energetyczne gminy – stan obecny;
- prognozę zapotrzebowania na energię dla gminy do roku 2020;
- możliwości dostawy energii w gminie do roku 2020;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych – korzyści dla odbiorców;
- podsumowanie założeń do planu zaopatrzenia w energię.

Na terenach Gminy Morawica przewiduje się rozwój źródeł małej mocy w dwóch kierunkach: zastępowania dotychczasowych kotłów opalanych węglem, koksem lub drewnem na wysokosprawne kotły na paliwo stałe oraz w perspektywie gazyfikacji gminy na kotły gazowe, bądź w niewielkim stopniu na systemy ogrzewania elektrycznego. W niniejszej analizie odrzucono wariant kotłowni opalanych olejem, ponieważ koszt produkcji ciepła z tego rodzaju źródła w chwili obecnej jest istotnie wyższy niż w kotłowni gazowej.

Zakres prac termomodernizacyjnych obiektów obejmuje nie tylko budynek, ale także modernizację źródła zasilania w energię cieplną. Działania te mają na celu racjonalizację

produkcji energii a więc podniesienie sprawności wytwarzania, ograniczenie strat przesyłania energii i równocześnie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Obecnie istnieją już gazociągi średniego ciśnienia w miejscowościach Morawica, Łabędziów, Radomice, Brzeziny. Mieszkańcy tych sołectw mogą już korzystać z gazu, gdyż została doprowadzona na teren gminy nitka gazociągu wysokiego ciśnienia. Istnieją plany gazyfikacji kolejnych miejscowości na terenie gminy np. Bilczy, które będą systematycznie wdrażane w najbliższych latach.

d) gospodarka odpadami

Uchwała Rady Gminy w Morawicy nr I/4/2000 z 19 lutego 2000 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie wprowadziła obowiązek posiadania przez wszystkich mieszkańców pojemników na śmieci. Ponad 90% gospodarstw korzysta z tych pojemników. Odpady odbierane są raz w miesiącu lub raz na 2 tygodnie przez przewoźników, z którymi gmina posiada podpisane stosowne umowy. Są to: Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Kielcach działające w północnej części gminy, firma „Czystopol” z Chęcina obsługująca mieszkańców południa oraz firma FART – obsługująca Brzeziny i Podwole. Ponadto pozwolenia Wójta Gminy Morawica na wywóz odpadów komunalnych od mieszkańców gminy posiadają firmy Ekom oraz Mario.

Na terenie gminy Morawica nie jest w sposób ciągły prowadzona selektywna zbiórka odpadów. Przy współudziale finansowym różnych instytucji z zakresu ochrony środowiska prowadzonych jest szereg akcji polegających na zbiórce i segregacji odpadów. W akcjach tych uczestniczy około 25% mieszkańców gminy. Od 2000 roku prowadzona jest zbiórka odpadów tj. szkło, plastik oraz aluminium. W/w surowce segregowane są przez mieszkańców, którzy zadeklarowali udział w dobrowolnej bezpłatnej segregacji. Każdego roku zwiększa się liczba osób biorących w nim udział. W roku 2000, kiedy konkurs ogłoszono po raz pierwszy zgłosiło się 46 gospodarstw domowych, rok później 66, a w roku 2007 ponad 500 gospodarstw już segreguje odpady. Posegregowane odpady odbierane są co 2 miesiące przez firmę Zielony Świat ze Stąporkowa i dostarczane do wyznaczonych punktów skupu surowców wtórnych.

Ponadto dwukrotnie w ciągu roku Urząd Gminy organizuje konkursy, akcje zbiórki odpadów niebezpiecznych tj. baterie, opakowania po aerozolu, puszki po farbach oraz akumulatory. W zamian za oddane odpady mieszkańcy nagradzani są sadzonkami drzew i krzewów. Akcje zbiórki makulatury oraz puszek aluminiowych prowadzone są także w szkołach. W roku 2003 zakupiliśmy 7 pojemników typu igloo z przeznaczeniem na segregowane odpady tj. szkło (3 szt.), plastik (3 szt.) i puszki (1 szt.).

Dzięki skutecznej akcji promującej selektywną zbiórkę odpadów w roku 2006 oddano do recyklingu:

- makulatura – 150 kg
- odpady z metali – 82 kg
- plastik – 8916 kg
- szkło – 31936 kg
- baterie – 66 kg

To odpady zebrane z pojemników typu igloo oraz z akcji segregacji prowadzonej przez mieszkańców.

Urząd Gminy w Morawicy raz na pół roku organizuje zbiórkę odpadów wielkogabarytowych od mieszkańców gminy.

WŁASNOŚĆ NIERUCHOMOŚCI

Według stanu na styczeń 2004 r. – własność prywatna w gminie Morawica stanowi około 71% gruntów gminy. We władaniu indywidualnym znajduje się 84% użytków rolnych i 87% terenów zabudowanych. Grunty państwowe (łącznie z terenami Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa) zajmują około 23% obszaru gminy, grunty spółdzielcze – około 3% i grunty komunalne – również około 3%.

Grunty państwowe o powierzchni ogólnej wynoszącej 3151 ha stanowią głównie tereny leśne. Powierzchnia lasów w gminie Morawica wynosi ogółem 3719 ha, w tym 1321 ha zajmują lasy prywatne i 2398 ha – lasy państwowe. Lasy stanowią w skali gminy ok. 26 % jej powierzchni.

Powierzchnia gruntów komunalnych w gminie wynosi 460 ha. Są to przede wszystkim tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, drogi gminne oraz zajęte pod obiekty wodociągowo – kanalizacyjne, gminne obiekty sportowe, działalność oświatową i kulturalną oraz pod inne obiekty użyteczności publicznej.

STAN OBIEKTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

W gminie Morawica brak jest zabytkowych obiektów kulturowych najwyższej rangi. Niemniej jednak jest wiele cennych sakralnych obiektów i zespołów zabytkowych objętych prawną ochroną. Zaliczyć do nich należy: kościół w Lisowie pochodzący z XVI w., kaplica Św. Barbary przy kościele w Lisowie, kaplica grobowa Krasieńskich, kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Brzezinach wybudowany ok. 1667 r., drewniano – murowana kapliczka pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Nidzie, ruiny kaplicy pw.

Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Morawicy (inaczej: kaplica Oraczewskich). Powstała ona w 1844 r. z inicjatywy miejscowego dziedzica Edwarda Oraczewskiego i Fryderyki Wielopolskiej, młyn wodny w Morawicy, dwory szlacheckie w Lisowie i Dębskiej Woli, zespoły dworskie w Obicach, Morawicy, Dębskiej Woli i Chmielowicach.

W gminie Morawica są wsie, które w przeszłości stanowiły własność biskupstwa krakowskiego, własność cystersów z Wąchocka oraz wsie prywatne. Do biskupów krakowskich należały: Bilcza, Dyminy, Nida, Brzeziny, Podwole, Kuby Młyny, Bieleckie Młyny. Do opactwa cystersów z Wąchocka w XVIII w. należały: Radomice i Łabędziów. Najliczniejszą grupę stanowiły wsie, prywatne (tj. 13 wiosek) należące do pięciu różnych rodzin: Edward Oraczewski – Morawica, Wola Morawicka, Obice i Chałupki; Władysław Baier – Dębska Wola, Chmielowice, Kawczyn, Zbrza; Władysław Grabkowski – Brudzów i Zaborze; Romuald Krosnowski – Drochów Górny i Drochów Dolny; rodzina Krasieńskich – Lisów.

Krajobraz kulturowy gminy uzupełniają także kapliczki, krzyże i figury przydrożne, których jest wiele na terenie gminy. Dbają o nie parafie oraz mieszkańcy. Przy wsparciu finansowym gminy oraz ze środków finansowych poszczególnych parafii udało już się wyremontować i odnowić kilkanaście kapliczek i przydrożnych krzyży. Dzięki temu mieszkańcy w okresie wiosenno – letnim mogą spotykać się przed tymi obiektami i wspólnie uczestniczyć w nabożeństwach.

Od kilkunastu lat obserwuje się zmianę kształtu poszczególnych wsi w gminie Morawica. Następuje także wymiana starych elementów wsi – domów, budynków gospodarczych, pokryć dachowych – na nowe.

Nieliczne dziś zachowane obiekty zabytkowe, jak dworski spichlerz w Morawicy, karczma zajezdna w Brzezinach oraz na posesji plebani w Brzezinach, wreszcie pojedyncze już dziś przykłady tradycyjnego budownictwa chłopskiego oraz obiekty i zabytki na terenie gminy wymagają pilnego zainteresowania i opieki ze strony służb konserwatorskich. Brak środków, ze strony właścicieli, na ich konserwację i odtworzenie, skutkuje postępującą degradacją dóbr kultury.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

- zagrożenie walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy związane z nie uporządkowaniem gospodarki ściekowej miejscowościach na południu gminy;

- przeznaczanie zbyt małych środków finansowych na drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe ze strony ich właścicieli;
- znaczny wzrost ruchu samochodowego (zwłaszcza samochodów ciężarowych) związany z istniejącymi i planowanymi szlakami komunikacyjnymi;
- niewystarczająca ilość własnych środków finansowych pozwalających wykorzystać walory gminy w celach rekreacyjno-turystycznych (zbiornik rekreacyjny na rzece Morawce),
- niedostateczna ilość środków własnych na finansowanie inwestycji z zakresu podstawowej infrastruktury technicznej (kanalizacja).

GOSPODARKA

GLÓWNI PRACODAWCY, STRUKTURA I TRENDY

W gminie Morawica są idealne warunki dla rozwoju wielu dziedzin gospodarowania takich jak na przykład przemysł. Na terenie gminy Morawica funkcjonuje 1851 gospodarstw rolnych, z czego 1847 to indywidualne gospodarstwa rolne. Zajmują łączną powierzchnię 7279 ha. Około 96% z nich stanowią gospodarstwa o powierzchni nieprzekraczającej 10 ha.

Ponad połowa gospodarstw z terenu gminy Morawica prowadzi działalność wyłącznie rolniczą, tj. 51%. W odniesieniu do ilości gospodarstw ogółem, odsetek gospodarstw prowadzących wyłącznie działalność rolniczą na terenie gminy jest niższy niż średnia dla powiatu kieleckiego i województwa świętokrzyskiego.

Tabela 4. Charakterystykę gospodarstw rolnych wg prowadzonej działalności gospodarczej na terenie gminy Morawica, powiatu kieleckiego i województwa świętokrzyskiego

Rodzaj działalności	Gmina Morawica		Powiat Kielecki		Województwo świętokrzyskie	
	Liczba gospodarstw	Odsetek w stosunku do liczby gospodarstw ogółem	Liczba gospodarstw	Odsetek w stosunku do liczby gospodarstw ogółem	Liczba gospodarstw	Odsetek w stosunku do liczby gospodarstw ogółem
OGÓŁEM	2259	100%	33376	100%	172283	100%
Wyłącznie rolnicza	1153	51%	21570	64,6%	114898	66,7%
Wyłącznie pozarolnicza	190	8,41%	1170	3,5%	4681	2,7%

Rolnicza i pozarolnicza	137	6,00%	2877	8,6%	13745	8,0%
Nie prowadzące działalności gospodarczej	779	34,48%	7759	23,2%	38959	22,6%

Źródło: J. Janecka, *Urząd Statystyczny w Kielcach, Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych – województwo świętokrzyskie, Kielce 2003, s. 91.*

Przewiduje się, że w najbliższych latach wzrośnie znaczenie funkcji mieszkaniowo – przemysłowej gminy, co z kolei oznaczać może wzrost ilości osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

STRUKTURA PODSTAWOWYCH BRANŻ NA TERENIE GMINY

W gminie Morawica działalność gospodarczą prowadzi ponad 900 firm. Przeważają firmy prywatne, często rodzinne, zatrudniające do 10 osób. Dominującą dziedziną działalności są usługi i handel. Firmy usługowe zajmują się głównie działalnością budowlaną i spożywczą. Przybywa również małych firm transportowych. Na terenie gminy Morawica istnieje również kilka dużych zakładów produkcyjnych, które zatrudniają więcej niż 20 osób. Są to m.in.: Kopalnia Wapienia Morawica S.A., Producent Styropianu „Genderka”, Firma „Bildrob”, Kopalnia Dolomitu Radkowice Grupa Lafarge, Firma „Dom i Styl”, Producent Okien z PCV „Pawlik”, Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „Poldaun” Sp. z o.o., Zakład Produkcji Masarskiej.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów oraz wybranych form prawnych w 2004 i 2005 r. – gmina Morawica

Liczba podmiotów gospodarczych wg sektorów i ogółem	Rok 2004 ⁵	Rok 2005 ⁶
OGÓLEM	936	959
Sektor publiczny	24	25
Sektor prywatny	912	934
Przedsiębiorstwa państwowe	-	-
Spółdzielnie	7	7
Spółki prawa handlowego	21	22
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	786	809

Źródło: *Roczniki Statystyczne województwa świętokrzyskiego z lat 2004, 2005.*

⁵ J. Janecka, *Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2005*, Kielce 2005, s. 261.

⁶ J. Janecka, *Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2006*, Kielce 2006, s. 262.

Oprócz w/w firm istnieje w gminie Morawica szereg przedsiębiorstw produkcyjnych i przetwórczych bazujących na rolnictwie i zasobach leśnych. Należą do nich m.in. Zakład Wyrobu i Sprzedaży Artykułów Mięśnych w Brzezinach oraz przedsiębiorstwo „Drewpol” z Dębskiej Woli.

Na terenie gminy Morawica rozwijają się bardzo energicznie firmy zdobywające z powodzeniem rynki poza gminą, regionem, a nawet poza krajem. Przykładem jest tutaj Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „Poldaun” Sp. z o.o., które od wielu lat sprzedaje swoje wyroby pościelowe do Austrii, Niemiec i Japonii.

W gminie Morawica jest również liczna sieć punktów gastronomicznych, barów i pubów. Z roku na rok przybywa ich coraz więcej. Istnieją tu też hotele i restauracje.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji PKD w 2001 i 2002 r. – gmina Morawica

Rok	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Hotele i restauracje	Pozostałe sekcje
2004	936	83	149	335	108	24	237
2005	959	86	146	354	105	22	246

Źródło: Roczniki Statystyczne województwa świętokrzyskiego z lat 2004, 2005.

Najwięcej przedsiębiorstw prowadzi swoją działalność we wsiach Morawica, Brzeziny, i Bilcza. Są to miejscowości położone obok siebie. Stanowią pewnego rodzaju centrum rozwoju przedsiębiorczości. W tych miejscowościach mieszka najwięcej osób, które znalazły w działających tam firmach zatrudnienie.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW

- brak środków finansowych na unowocześnienie i modernizację przedsiębiorstw działających na terenie gminy Morawica,
- lokalizacja firm na terenach poza gminą,
- słabe zainteresowanie wśród młodych i wykształconych osób założeniem swojej działalności gospodarczej na terenie gminy,
- niejasna polityka państwa w wielu dziedzinach gospodarki.

SFERA SPOŁECZNA

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Wg stanu na 31.12.2005r. w gminie Morawica mieszkało 13 279 mieszkańców⁷. Punktem odniesienia dla wielu informacji zawartych w poniższym rozdziale będzie jednak rok 2002, kiedy odbył się Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. W gminie mieszkały wówczas 12 464 osoby.

Struktura wieku ludności gminy Morawica nie odbiega wiele od średniej dla powiatu kieleckiego. Porównując dane gminy Morawica z danymi dla województwa świętokrzyskiego można stwierdzić znaczne rozbieżności w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym na korzyść wieku poprodukcyjnego. Oznacza to, że Morawica, posiadając społeczeństwo młodsze ma większy potencjał rozwojowy. Z drugiej jednak strony oznacza wzrost zasobów pracy, co - przy braku rozwoju gminy - rzutować może na poziom bezrobocia.

Tabela 8. Struktura ludności gminy Morawica

Grupy wieku	% ludności w odniesieniu do populacji ogółem		
	Gmina Morawica	Powiat Kielecki	Województwo Świętokrzyskie
Przedprodukcyjna 0-17 lat	25,3%	24,27%	20,57%
Produkcyjna (18-64 lat mężczyźni; 18-59 lat kobiety)	62,97%	61,39%	62,44%
Poprodukcyjna (65 i więcej mężczyźni; 60 i więcej kobiety)	12%	14,34%	16,99%

Źródło: Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2006,

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Przykładami wskaźników określających warunki mieszkaniowe jest liczba osób przypadająca na 1 izbę oraz przeciętna powierzchnia użytkowa (w m²) przypadająca na 1 osobę. Drugi z wymienionych wskaźników jest w gminie Morawica wyższy zarówno w stosunku do powiatu, jak również województwa. Z drugiej jednak strony przeciętna liczba osób na 1 izbę w Morawicy, choć jest wyższa niż w powiecie, niższa jest nadal niż w województwie. Świadczy to o stosunkowo dobrej sytuacji mieszkaniowej mieszkańców gminy. Z przedstawionych wskaźników można również wywnioskować, że statystyczna izba mieszkalna w gminie Morawica jest większa niż w województwie i powiecie.

Porównanie omawianych wielkości dla gminy Morawica, powiatu kieleckiego

⁷ *Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2006, Kielce 2006, str88.*

i województwa świętokrzyskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Warunki mieszkaniowe w gminie Morawica w porównaniu z Powiatem Kieleckim i Województwie Świętokrzyskim

Obszar	Przeciętna liczba osób na 1 izbę	Przeciętna pow. użytkowa na 1 osobę w m ²
gmina Morawica	0,91	23,08
Powiat kielecki	0,94	22,5
województwo świętokrzyskie	0,85	22,08

Źródło: *Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2006*, Kielce 2006

DOŚTĘPNOŚĆ DO USŁUG

W gminie Morawica funkcjonuje obecnie 5 szkół podstawowych (Bilcza, Brzeziny, Morawica, Dębska Wola, Obice) w tym 4 w ramach zespołów szkół. Działa także 5 tzw. „małych szkół”, prowadzonych przez lokalne stowarzyszenia (w Nidzie, Radomicach, Chmielowcach, Woli Morawickiej i Lisowie). Trzy z nich kształcą dzieci w klasach 0 – 3, natomiast szkoły w Lisowie i Woli Morawickiej w pełnym wymiarze szkoły podstawowej (klasy 0 – 6). W gminie Morawica w ramach zespołów szkół funkcjonują także 4 gimnazja (w Bilczy, Brzezinach, Morawicy, Obicach), jedno liceum profilowane (w ramach Samorządowego Zespołu Placówek Oświatowych w Morawicy), oraz Policealne Studium Medyczne w Morawicy. Listę szkół na terenie gminy Morawica uzupełnia Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Radomicach.

Wg stanu na 1 września 2007 roku do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszcza 1042 uczniów (w tym 161 osób w „małych szkołach”). Dodatkowo w klasach 0 uczy się 169 dzieci. Do gimnazjów uczęszcza łącznie 669 uczniów, natomiast do Liceum Profilowanego w Morawicy – 105.

Stan bazy szkolnej jest dobry. W zdecydowanej większości przypadków, szkoły były w ostatnich latach rozbudowywane i remontowane, lub nawet budowane od podstaw. Sześć szkół posiada nowoczesne sale gimnastyczne. Nie ma już konieczności budowania kolejnych sal, gdyż te istniejące, zaspokajają w pełni potrzeby. Dodatkowo w pierwszej dekadzie 2008 roku do użytku oddana zostanie kryta pływalnia przy SZPO w Morawicy. Oznacza to w praktyce, że uczniowie ze wszystkich szkół będą mieli możliwość uczestnictwa w zajęciach na pływalni. Nie planuje się w najbliższych latach budowy nowych ani rozbudowy już istniejących placówek oświatowych. Wykonywane będą jedynie bieżące, lub w razie potrzeby, kapitalne remonty.

Dostępność do podstawowych usług zdrowotnych w gminie Morawica określa się jako dobrą. Obecnie istnieje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Morawica” w Morawicy z filią w Dębskiej Woli, a także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Bilcza” w Bilczy. W Bilczy działa Ośrodek Opieki Paliatywnej, a w Brudzowie Środowiskowy Dom Samopomocy. Na terenie gminy zlokalizowany jest Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy. Ocenia się, że również dostęp do innych usług tj., handlowych i gastronomicznych jest wystarczający.

Dobra jest również dostępność do usług wyższego rzędu (np. szkolnictwo wyższe, sklepy specjalistyczne), ze względu na bliskość miasta Kielce.

RYNEK PRACY

W latach 2005-2006 bezrobocie w gminie Morawica spada w stopniu porównywalnym do spadku na terenie kraju. Podobne zbieżności można zaobserwować porównując warunki w gminie i województwie świętokrzyskim. Analizując strukturę bezrobocia w gminie Morawica w latach 2005 - 2006, zauważamy kilka tendencji. Pierwszy trend objawia się stopniowym wzrostem liczby osób bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych. Jest to tym bardziej niepokojące, że często osoby takie pozostają bez żadnych środków do życia. Druga tendencja odnosi się do spadku ilości osób zwolnionych grupowo. Jest to trend zauważalny zarówno w gminie Morawica, jak i w całym województwie świętokrzyskim. W przypadku bezrobotnych absolwentów trudno odczytać jednoznaczną tendencję. Podobnie jak na terenie całego kraju, tak również w gminie Morawica, liczba bezrobotnych wśród absolwentów stale maleje.

Istotną sprawą jest także fakt, że blisko 55 %⁸ osób bezrobotnych pozostawało bez pracy dłużej niż rok. Jest to bardzo niekorzystna sytuacja, gdyż tak długie pozostawanie bez pracy nie skłania do jej poszukiwania.

Całość omawianego problemu ilustrują Tabele 11 i 12.

Tabela 11. Struktura bezrobocia w gminie Morawica w latach 2004 - 2005

Lata	Ogółem	W tym			
		Kobiety		Nieposiadający prawa do zasiłku	
		ilość	%	ilość	%
2004	1119	565	50,5	921	82,3
2005	997	526	52,7	896	89,9

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2005, 2006.

⁸ Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2006, Kielce 2006

Tabela 12. Struktura bezrobocia w województwie świętokrzyskim w latach 2004 - 2005

Lata	Ogółem	W tym			
		Kobiety		Nieposiadający prawa do zasiłku	
		ilość	%	ilość	%
2004	126322	62839	49,7	107887	85,4
2005	117754	60387	51,3	104338	88,6

Źródło: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2005, 2006.

W latach 2007 – 2013 przewidywany jest spadek liczby bezrobotnych związany między innymi ze dalszym wzrostem koniunktury gospodarczej w całym kraju, lecz również z nowo powstającymi na terenie gminy firmami produkcyjnymi i usługowymi. W gminie Morawica istnieją potencjalne możliwości wzrostu gospodarczego. Stwarzają je:

- poprawa ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.
- duża liczba przedsiębiorców inwestujących i zainteresowanych inwestowaniem na terenie gminy,
- prowadzone na szeroką skalę inwestycje infrastrukturalne w gminie.

Mając na uwadze przewidywany wzrost zasobów pracy konieczne jest zachowanie konkurencyjności gminy Morawica. Służyć temu będzie m. in. odpowiednia promocja przygotowanych do tego celu terenów inwestycyjnych w gminie, stosowanie ulg podatkowych, korzystnych dla nowo powstałych firm (zwolnienie z podatku od nieruchomości na okres 5 lat dla firm, które zatrudnią minimum 50 osób, na okres 4 lat dla firm, które zatrudnią przynajmniej 25 pracowników lub na okres 3 lat dla firm, które zatrudnią co najmniej 10 pracowników).

Struktura ludności wg głównych źródeł utrzymania gminy Morawica znacząco różni się od średniej dla województwa. Odsetek osób utrzymujących się z pracy jest o blisko 7% wyższy niż średnia w świętokrzyskim. Inne różnice ilustrują następujące dane. (Tabela 6). Szczególnie warto zwrócić uwagę na fakt, że w gminie Morawica odsetek ludności utrzymującej się z pracy na roli jest o połowę niższy niż w województwie.

Tabela 13. Pracujący wg sektorów gospodarki narodowej w gminie Morawica w porównaniu do województwa świętokrzyskiego

Źródło utrzymania	gmina Morawica		województwo świętokrzyskie	
	Liczba	odsetek do l. ogółem	Liczba	odsetek do l. ogółem
OGÓLEM:	1842		213208	
w tym kobiety	1072	58,20	102343	48,0
Sektor publiczny	1179	64,01	101268	47,5
Sektor prywatny	663	35,99	111940	52,5
Przemysł i budownictwo	500	27,14	77816	36,5
Usługi rynkowe	114	6,19	62384	29,26
Usługi nierynkowe	1153	62,60	70483	33,06

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2006 Urząd Statystyczny; Kielce; 2006.

Najwyższy odsetek ogółu osób pracujących w gminie Morawica znajduje zatrudnienie w sektorze publicznym w usługach nierynkowych. W sektorze prywatnym pracuje zaledwie 36% ogółu pracujących. Wiąże się to z tym, że największym pracodawcą na terenie gminy pozostaje Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy. Duży odsetek zatrudnionych to pracownicy szkół działających na terenie gminy, to także mieści się w kategorii usługi nierynkowe. Wśród zatrudnionych w sektorze prywatnym dominuje przemysł i budownictwo, to ze względu na istnienie kilku kopalni w gminie w tym Kopalni Wapienia „Morawica” S.A.

SPECYFIKA GMINY

Duży wpływ na sytuację demograficzną i społeczną gminy ma sąsiedztwo Kielc. Północna część gminy jest z tego powodu znacznie atrakcyjniejsza, zarówno dla osiedlających się tam, jak również dla rozpoczynających działalność gospodarczą czy budujących zakłady produkcyjne. Część południowa gminy ma bardziej rolniczy charakter. W porównaniu do północy i centrum zdecydowanie mniej jest tutaj zakładów produkcyjnych, jest większe bezrobocie. Sytuacja ta jednak ma szansę się zmienić w związku z udostępnieniem przez gminę w Dębskiej Woli ponad 50 ha komunalnych gruntów inwestycyjnych oraz z planowaną budową regionalnego portu lotniczego Kielce w Obicach.

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- utrzymujące się wysokie bezrobocie na terenie gminy, mimo wzrostu liczby miejsc pracy oferowanych przez lokalnych przedsiębiorców;

- blisko 55% osób bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż rok;
- w przypadku ludności, która utrzymuje się z rolnictwa, problemami są niskie ceny płodów rolnych, rozdrobnienie gospodarstw; niska jakość gleb;
- brak kanalizacji w niektórych miejscowościach gminy;
- duży odsetek ludności zamieszkałej na terenie gminy bez formalnego zameldowania, co ma wpływ na dochody gminy.

IV. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE

OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, W TYM WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

Istnieje duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Występuje stosunkowo niewielka liczba gospodarstw specjalistycznych. Są one ukierunkowane wyłącznie na hodowlę (hodowla trzody chlewnej, bydła, drobiu) oraz produkcję mleka. Rolnicze spółdzielnie produkcyjne, tylko w niewielkim zakresie prowadzą działalność rolno-hodowlaną. Istniejące warunki przyrodnicze i struktura rolnictwa gminy, tworzą z restrukturyzacji rolnictwa i wsi, poważne wyzwanie dla władz gminy.

Przewidywane jest zwiększenie zróżnicowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym równoległy rozwój obok gospodarstw wielofunkcyjnych także gospodarstw wysoko wyspecjalizowanych.

Biorąc pod uwagę zasięg Obszarów Chronionego Krajobrazu, postuluje się ochronę tych obszarów przed zainwestowaniem i użytkowaniem rolniczym sprzyjającym powstawaniu konfliktów z polityką ochrony krajobrazu, w tym poprzez rozpraszanie zabudowy poza już istniejące siedliska i zwiększenie kontroli oddziaływania rolnictwa na środowisko przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem wielkotowarowej produkcji zwierzęcej.

Biorąc pod uwagę podmiejskie położenie gminy, należy liczyć się z rozwojem działalności pozarolniczych. Propozycje wyłączenia z zabudowy, dotyczą poza obszarami o walorach przyrodniczych, przede wszystkim terenów ze względu na warunki budowlane gruntu, możliwość płytkiego występowania agresywnych wód gruntowych, oraz lokalizacje w dolinach rzecznych (korytarze ekologiczne) i występowanie związanych z tym zagrożeń powodziowych.

KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Komunikacja

Główne drogi przebiegające przez obszar gminy, zbiegają się w miejscowości Morawica, tworząc węzeł układu komunikacyjnego o znacznej uciążliwości dla mieszkańców gminy, powodujący zakłócenia w ruchu komunikacyjnym, jak i bezpośrednie zagrożenie

bezpieczeństwa. Z tych względów za konieczne uznano prace modernizacyjne na głównym układzie drogowym gminy:

Najpilniejszą inwestycją drogową jest budowa drugiego pasma drogi nr 73, wraz z obwodnicą miejscowości Morawica. Planowana obwodnica, o długości 3,6 km przebiegałaby po wschodniej stronie miejscowości, wzdłuż rzeki Morawki.

Dodatkowe usprawnienia w układzie komunikacyjnym gminy obejmują także budowę mostów, w ciągach dróg:

- Kuby Młyny - Marzysz
- Nida - Ostrów (Gołęciny),
- Obice – Lisów.

Budowa obwodnicy i inwestycje mostowe zaliczane są do priorytetowych w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego gminy Morawica.

Stan dróg lokalnych jest średni i wiele wymaga modernizacji. Inwestycje drogowe powinny obejmować poza samą drogą także urządzenia ruchu pieszego i rowerowego, zapewniające pieszym i rowerzystom podstawowe warunki bezpieczeństwa i funkcjonalności.

Z uwagi na charakter powyższych relacji i możliwości ich turystycznego wykorzystania, układ drogowy powinien być wzbogacony o ścieżki rowerowe i zadrzewienia przydrożne.

Ochrona środowiska przyrodniczego

Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. z 1994 r., nr 49 póź. 196 z późniejszymi zmianami) Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dn. 29.09.1995 r. (Dz.U. nr 21 z 06.11.1995 r.)

Obszary objęte ochroną prawną:

- Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu - północno-wschodnia część gminy (niewielki fragment),
- Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu - południowo-wschodnia część gminy,
- Rezerwat leśny „Radomice” (22.89 ha) - wieś Radomice, fragment doliny rzecznej
- Pomniki przyrody ożywionej (dwa drzewa) - wieś Nida
- Pomnik przyrody nieożywionej (odsłonięcie geologiczne) - wieś Wola Morawicka

Obszary i obiekty wskazane do objęcia ochroną prawną

- Użytek ekologiczny (stanowiska rzadkich gatunków zwierząt) - wieś Kuby Młyny (dolina rzeki Nidy)
- Pomnik przyrody (stanowisko dziewięcisiła) - wieś Podwale (na granicy z gminą Sitkówka)
- Utworzenie obszarów chronionego krajobrazu w okolicach rzek

Lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego

2.1.1 Zasoby wód powierzchniowych

Wody płynące:

- Rzeka Czarna Nida, oraz jej dopływy
- Rzeka Morawka
- Rzeka Bobrza.

2.1.2 Zasoby surowców naturalnych

• Złoża wapienia, piasku, kamienia i kruszyw budowlanych, w tym także znaczne powierzchnie udokumentowanych złóż nieeksploatowanych.

2.1.3 Zasoby gleb

Ogólna bonitacja gleb ornych, jak i użytków zielonych jest niska, - przeważają gleby klas V i VI, co w powiązaniu z charakterystyką struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy, stanowi okoliczność sprzyjającą traktowaniu zasobu gleb jako potencjału do przekształceń urbanizacyjnych.

2.1.4 Zasoby lasów

Średnia lesistość gminy wynosi około 27 %. Strefa leśna, obejmująca duże kompleksy lasów, występuje w północnej i północno-wschodniej części gminy.

Lokalne zagrożenia środowiska przyrodniczego

Lokalne zagrożenia środowiska przyrodniczego wynikają z występowania takich zjawisk jak:

- zagrożenia wynikające z oddziaływania na środowisko tras komunikacyjnych, w tym przede wszystkim poprzez przebiegające południkowe: linię kolejową i drogę krajową nr 73,
- rabunkowa eksploatacja lasów, mogąca podwyższać zagrożenia powodziowe i erozję gleb,
- działania w korytarzach ekologicznych, w tym szczególnie w dolinie rzeki Czarna Nida, mogące zagrozić funkcjonowaniu systemu przyrodniczych powiązań o znaczeniu regionalnym,
- działalność górnicza i przetwarzanie surowców mineralnych, mogące niekorzystnie

wpływać na system przyrodniczy i zmieniać stosunki wodne, powodować zmiany na powierzchni ziemi,

- działalność rolnicza, w tym hodowla fermowa zwierząt, mogąca pogarszać jakość środowiska przyrodniczego,
- działalność gospodarcza w lasach, mogąca zwiększyć zagrożenia powodziowe,
- budownictwo rozproszone, mogące zwiększać zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego,
- zakłócenie funkcjonowania naturalnych cieków wodnych (m.in. poprzez podwyższanie terenu, zagęszczenie zabudowy)

Obszary objęte ochroną prawną

Na obszarze gminy licznie występują dobra kultury, które stanowią trwały element krajobrazu kulturowego gminy i które wymagają bezwzględnie zachowania. Tego rodzaju obiekty zostały wpisane do rejestru zabytków i podlegają ochronie prawnej. Wszelkie prace podejmowane przy obiektach wymienionych w wykazie i prace prowadzone w ich sąsiedztwie i bezpośrednim otoczeniu, wymagają uzgodnienia z Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

Obiekty pojedyncze w miejscowości Morawica, w tym:

- ruina kaplicy (na wzgórzu), murowana
- pozostałości zespołu dworskiego z parkiem krajobrazowym
- zespół młyna wodnego, murowany
- zespół zajazdu,
- figura „Leśnej Madonny”,
- krzyż ufundowany przez Edwarda Oraczewskiego,
- znaleziska archeologiczne;

oraz poza miejscowością Morawica, w tym w miejscowościach:

Bieleckie Młyny:

- młyn wodny, murowany
- znaleziska archeologiczne;

Bilcza:

- kapliczka św. Jana Nepomucena z 1805 r.

Brudzów:

- znaleziska archeologiczne Brudzów:

- kapliczka św. Jana Nepomucena, murowana
- dom drewniany z częścią gospodarczą - nr 76
- znaleziska archeologiczne (Brudzów Duży i Brudzów Młynek);

Brzeziny:

- zespół kościoła parafialnego p.w. Wszystkich Świętych
- cmentarz parafialny „Stary”
- cmentarz parafialny
- dom drewniany - nr 134 (wyburzony);

Chałupki:

- piec wapienniczy (nie używany), murowany

Chmielowice:

- zespół dworski wraz z pozostałościami parku
- kapliczka Św. Rocha, murowana;

Dębska Wola:

- pozostałości zespołu dworskiego
- zespół zajazdu - (ruina)
- zespół kaplicy p.w. MB Częstochowskiej
- dom drewniany z częścią gospodarczą- nr 124;

Drochów Dolny:

- zespół dworski (w tym ruina murowanego budynku dworu);

Dyminy:

- znaleziska archeologiczne;

Kuby Młyny:

- znaleziska archeologiczne;

Lisów:

- zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja
- cmentarz Parafialny
- cmentarz Epidemiczny;

Łabędziów:

- znaleziska archeologiczne;

Nida:

- kaplica p.w. Nawiedzenia NMP (drewniano-murowana)
- teren parku dworskiego ze znaleziskami archeologicznymi (i wymagający badań archeologicznych)

- znaleziska archeologiczne (Nida-Borki, Nida-Łazisko, Nida-Boszki)

Obice:

- zespół dworski
- dom drewniany - nr 56;

Podwole:

- znaleziska archeologiczne;

Radomice:

- dom drewniany - nr 3
- znaleziska archeologiczne;

Wola Morawicka:

- znaleziska archeologiczne;

Zbrza (Chałupki Zbrzańskie):

- znaleziska archeologiczne.

Obszary i obiekty wskazane do objęcia ochroną prawną

- Licznie występujące na obszarze całej gminy, pojedyncze obiekty o wartościach kulturowych, takie jak: rzeźby i kapliczki ludowe, pomniki i miejsca historyczne oraz stanowiska archeologiczne
- Piec wapienniczy - wieś Dębska Wola.

ROZWÓJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Rozwój budownictwa mieszkaniowego

Gmina Morawica z racji swojego podmiejskiego położenia w stosunku do Kielc, jest atrakcyjnym obszarem rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz lokalizacji funkcji usługowo-przemysłowych i innych, które z różnych powodów nie są realizowane w samych Kielcach. Rozwój tych funkcji dotyczy w pierwszej kolejności północnej części gminy.

Dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego indywidualnego wyznaczone zostały działki budowlane, których największe kompleksy zlokalizowane zostały w miejscowościach:

- Bilcza 300 działek
- Bieleckie Młyny 200
- Piaseczna Górka 100
- Brzeziny 250
- Wola Morawicka 200

Biorąc pod uwagę wielkość corocznego przyrostu zasobów mieszkaniowych w gminie, wydaje się, że należy zwrócić uwagę na potrzebę realizacji obok budownictwa indywidualnego, także form budownictwa zorganizowanego społecznie (ochrona środowiska kulturowego - Ustawa o ochronie dóbr kultury i muzeach z dnia 15 lutego 1962 r. (Dz.U. 10 poz. 48 z późniejszymi zmianami).

V . R E A L I Z A C J A Z A D A Ń I P R O J E K T Ó W

PROJEKTY I ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W LATACH 2007-2013

Inwestycje i projekty techniczne przewidziane do realizacji w latach 2007-2013 przedstawiają się następująco:

ZADANIE NR 1

BUDOWA ZBIORNIKA RETENCYJNO-REKREACYJNEGO NA RZECE ,MORAWKA, w MORAWICY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Morawica, rzeka Morawka.

2. Cel projektu

Poprawa infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku dla społeczności lokalnej i gmin sąsiednich. Zwiększenie dostępności mieszkańców wsi do obiektów sportowo-rekreacyjnych, jak również dla tworzenia nowych motorów rozwoju lokalnego.

3. Oczekiwane rezultaty

Produktem będzie wybudowany zbiornik retencyjno-rekreacyjny o powierzchni 7 ha wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Rezultat inwestycji otrzymamy poprzez:

- zwiększenie ilości miejsc pracy,
- poszerzenie lokalnej oferty sportowo rekreacyjnej,
- nowe usługi nastawione na sport i rekreację,
- poczucie większego bezpieczeństwa w związku z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym.

Oddziaływanie projektu osiągniemy poprzez:

- zwiększenie ilości podmiotów gospodarczych,
- wzrost populacji korzystającej z funkcji sportowych i rekreacyjnych,
- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy.

4. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2009.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości i gminy Morawica.

6. Jednostka odpowiedzialna

Urząd Gminy w Morawicy.

7. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem: 6.700.000,- w tym:
 1.675.000,- środki własne gminy,
 5.025.000,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych UE

ZADANIE NR 2

BUDOWA DRÓG GMINNYCH W PIASECZNEJ GÓRCIE

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Piaseczna Górka – ulice Polna, Sowia, Pawia, Orla, Spacerowa.

2. Cel projektu

Kompleksowa budowa dróg gminnych o łącznej długości 3.931,25m, oraz chodnika i wjazdów o powierzchni 8.587 m² z kostki brukowej. Połączenie dróg osiedlowych z jezdniami powiatowymi.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

- budowa drogi polegająca na:
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - wykonaniu wjazdów do posesji,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni,
 - ukształtowaniu poboczy,
 - uzyskaniu drogi o klasie „D”,
 - budowie chodnika z kostki brukowej,
 - budowie odwodnień - rowy.

4. Oczekiwane rezultaty

- poprawa stanu technicznego drogi,
- poprawa komfortu jazdy,
- odprowadzenie wód opadowych,
- wzrost atrakcyjności działek budowlanych przylegających do drogi,
- poprawa bezpieczeństwa,
- rozwój agroturystyki i turystyki,
- rozwój przedsiębiorczości i innych aspektów ekonomicznych,
- zmniejszenie emisji spalin.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2008.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy Piasecznej Górki, Bilczy, Bieleckich Młynów i gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem: 4.927.175,- w tym:
1.231.794,- środki własne gminy,
3.695.381,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 3

BUDOWA DRÓG GMINNYCH W MORAWICY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat Kielecki, gmina Morawica, miejscowość Morawica – ulice Żłota i Diamentowa.

2. Cel projektu

Kompleksowa budowa dróg osiedlowych o łącznej długości 1.799,24 m oraz chodnika i wjazdów o powierzchni 4.118m² z kostki brukowej. Włączenie dróg osiedlowych do drogi krajowej nr 73 oraz połączenie z istniejącą drogą osiedlową tj. ul. Parkową.

- budowa dróg polegająca na:
 - kompleksowym odwodnieniu ulic oraz terenów przyległych,
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - ułożeniu kostki brukowej gr. 8 cm – ciąg pieszo-jezdny,
 - wykonaniu wjazdów do posesji,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni,
 - ukształtowaniu poboczy,
 - uzyskaniu drogi o klasie „D”.

4. Oczekiwane rezultaty

- poprawa stanu technicznego drogi,
- poprawa komfortu jazdy,
- odprowadzenie wód opadowych,
- wzrost atrakcyjności działek budowlanych przylegających do drogi,
- zmniejszenie emisji spalin.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2008.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości Morawica , Policealne Studium Medyczne w Morawicy i gmina Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem: 3.962.690,- w tym:
990.673,- środki własne gminy,
2.972.017,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 4

BUDOWA DRÓG GMINNYCH W BILCZY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Bilcza – ulice Granitowa, Bazaltowa, Barytowa, Marmurowa, Modrzewiowa, Krótka.

2. Cel projektu

Kompleksowa budowa dróg gminnych o łącznej długości 2245 m oraz chodnika i wjazdów o powierzchni 3.089m². Połączenie dróg z trasą krajową nr 73, z jezdniami powiatowymi oraz z istniejącymi drogami gminnymi.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

- budowa drogi polegająca na:
 - kompleksowym odwodnieniu ulic oraz terenów przyległych,
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - wykonaniu wjazdów do posesji z kostki brukowej,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni,
 - ukształtowaniu poboczy,
 - wykonanie chodnika z kostki brukowej.

4. Oczekiwane rezultaty

- poprawa stanu technicznego drogi,
- poprawa komfortu jazdy,
- odprowadzenie wód opadowych,
- wzrost atrakcyjności działek budowlanych przylegających do drogi,
- zmniejszenie emisji spalin,
- rozwój agroturystyki i turystyki,
- rozwój przedsiębiorczości i innych aspektów ekonomicznych,
- poprawa bezpieczeństwa.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2008.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy Bilczy i gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem:	1.948.135,-	w tym:
	487.034,-	środki własne gminy,
	1.461.101,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 5

BUDOWA DRÓG GMINNYCH – TEREN GMINY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, wszystkie miejscowości na terenie gminy.

2. Cel projektu

Kompleksowa budowa ciągów dróg gminnych w miejscowościach Gminy o łącznej długości 10.000 m. Włączenie dróg do dogi krajowej nr 73 do dróg wojewódzkich.

Połączenie dróg lokalnych.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

- opracowanie dokumentacji na budowę dróg gminnych
- budowa dróg polegająca na:
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - wykonaniu wjazdów do posesji,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni,
 - ukształtowanie poboczy,
 - uzyskaniu dróg o klasie „D”.

4. Oczekiwane rezultaty

- poprawa stanu technicznego drogi,
- poprawa komfortu jazdy,
- odprowadzenie wód opadowych,
- wzrost atrakcyjności działek budowlanych przylegających do drogi,
- rozwój agroturystyki i turystyki,
- rozwój przedsiębiorczości i innych aspektów ekonomicznych,
- poprawa bezpieczeństwa,
- zmniejszenie emisji spalin,
- wykonanie rowów odwadniających.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2009-2011.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem:	20.000.000,-	w tym:
	5.000.000,-	środki własne gminy,
	15.000.000,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 6

BUDOWA GMINNEGO CENTRUM KULTURY W MORAWICY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Morawica.

2. Cel projektu

Stworzenie mieszkańcom wsi możliwości dostępu do obiektów użyteczności publicznej i organizacji czasu wolnego. Stworzenie miejsca na potrzeby rozwoju kultury, nauki, folkloru, sztuki.

3. Oczekiwane rezultaty

Produktem będzie dwukondygnacyjny budynek wraz z podpiwniczeniem stanowiący Gminne Centrum Kultury.

Rezultat inwestycji otrzymamy poprzez:

- ułatwienie dostępu dla mieszkańców gminy do centrum kultury,
- stworzenie nowych kół zainteresowań,
- wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego,
- zwiększenie mieszkańcom wachlarza możliwości spędzania wolnego czasu,
- organizowanie różnorodnych form edukacji i upowszechniania kultury,
- organizowanie spektakli, projekcji, przeglądów, festiwali, sympozjów, kursów

Oddziaływanie projektu osiągniemy poprzez:

- wzrost populacji korzystającej z funkcji centrum kultury,
- wzrost atrakcyjności miejscowości,

4. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2009.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości i gminy Morawica.

6. Jednostka odpowiedzialna

Urząd Gminy w Morawicy.

7. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem: 7.800.000,- w tym:

1.950.000,- środki własne,

5.850.000,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych UE.

ZADANIE NR 7

BUDOWA HALI SPORTOWEJ przy ZESPOLE SZKÓŁ w BILCZY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Bilcza.

2. Cel projektu

Poprawa bazy sportowej w Zespole Szkół w Bilczy. Poprawa infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku dla społeczności lokalnej. Stworzenie mieszkańcom wsi możliwości dostępu do obiektów użyteczności publicznej i organizacji czasu wolnego.

3. Oczekiwane rezultaty

Produktem będzie nowoczesny budynek hali sportowej o powierzchni użytkowej ponad 2.000m² z możliwością organizacji imprez krajowych.

Rezultat inwestycji otrzymamy poprzez:

- podniesienie jakości zajęć wychowania fizycznego w szkole
- ułatwienie dostępu dla mieszkańców gminy do obiektów sportowych,
- zwiększenie mieszkańcom wachlarza możliwości spędzania wolnego czasu,
- poszerzenie lokalnej oferty sportowo-rekreacyjnej,
- zwiększenie możliwości rozwoju współpracy pomiędzy gminami z innych regionów Polski poprzez organizowanie zmagania, rozgrywek sportowych pomiędzy uczestnikami projektu,
- wzrost świadomości mieszkańców na temat kondycji fizycznej,
- poprawę sprawności ruchowej mieszkańców gminy,

Oddziaływanie projektu osiągniemy poprzez:

- wzrost zainteresowania młodzieży do zajęć wychowania fizycznego,
- wzrost populacji korzystającej z nowoczesnej hali sportowej,
- wzrost atrakcyjności miejscowości,
- wzrost korzystania z hali poprzez osoby z zewnątrz gminy Morawica.

4. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2009.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości i gminy Morawica.

6. Jednostka odpowiedzialna

Urząd Gminy w Morawicy.

7. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem: 6.000.000,- w tym:

1.500.000,- środki własne,

4.500.000,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych UE.

ZADANIE NR 8

BUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ NA OSIEDLU „PODGÓRZE” I „DABROWA” W BILCZY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, Powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Bilcza.

2. Cel projektu

Rozwój kompleksowego uzbrojenia terenu. Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej. Poprawa warunków życia na obszarach o dużej perspektywie rozwojowej.

3. Główne zadania

- budowa drogi polegająca na:
 - ułożeniu masy asfaltowej w ilości 8640 m²,
 - wykonanie wjazdów do posesji 1800 m² z kostki brukowej,
 - ujednoczenie szerokości jezdni,
 - wykonanie chodników z kostki brukowej 4900 m²,
 - ukształtowanie poboczy,
 - uzyskanie drogi o klasie „D”,
- budowa wodociągu – 2675m.b.
 - podejście do hydrantów - 39 m.b.,
 - przyłączy - 33.5 m.b.,
 - uzbrojenie sieci wodociągowej: hydranty, zasuwy,
- budowa kanalizacji – 2487m.b.:
 - studzienki kanalizacyjne - 101 szt.,
- sieć energetyczna,
- tworzenie warunków osiedlania się ludności.

4. Oczekiwane rezultaty

- kompletne uzbrojenie terenu w podstawową infrastrukturę techniczną,
- ograniczenie zrzutu nieczyszczonych ścieków bytowych do gleby i wód powierzchniowych,
- lepsze połączenie z drogami nadrzędnymi,
- poprawa stanu technicznego drogi,
- komfort jazdy,
- zmniejszenie emisji spalin,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej na działki budowlane,
- wzrost lokalizacji nowych firm i powstanie nowych miejsc pracy.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2010.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy gminy Morawica i miejscowości Bilcza.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 6.680.000 PLN w tym:
- 1.670.000,- środki własne gminy
- 5.010.000,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 9

BUDOWA GAZOCIĄGU ŚREDNIEGO CIŚNIANIA W PIASECZNEJ GÓRCE

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Piaseczna Górka.

2. Cel projektu

Budowa gazociągu średniego ciśnienia o długości około 6.700 m. wraz z przyłączami o długości około 1.100 m do budynków mieszkalnych. Połączenie istniejącej sieci ze stacją redukcyjną.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu.

- opracowanie dokumentacji,
- wybudowania sieci gazowej wraz z przyłączami,
- złączenie sieci z istniejącą siecią gazową.

4. Oczekiwane rezultaty

- zmniejszenie emisji spalin,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów budownictwa mieszkaniowego,
- wzrost lokalizacji nowych przedsiębiorstw i powstanie nowych miejsc pracy,
- poprawa warunków bytowych mieszkańców gminy.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2008.

6. Beneficjenci projektu.

Mieszkańcy miejscowości Piaseczna Górka oraz gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 900.000,- w tym:
900.000,- środki własne gminy

ZADANIE NR 10

BUDOWA GAZOCIĄGU ŚREDNIEGO CIŚNIENIA W BILCZY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowości Bilcza.

2. Cel projektu

Budowa gazociągu średniego ciśnienia o długości około 18.800 m wraz z przyłączami o długości około 1.600 m do budynków mieszkalnych. Połączenie istniejącej sieci ze stacją redukcyjną.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu.

- opracowanie dokumentacji,
- wybudowania sieci gazowej wraz z przyłączami,
- złączenie sieci z istniejącą siecią gazową.

4. Oczekiwane rezultaty

- zmniejszenie emisji spalin,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów budownictwa mieszkaniowego,
- wzrost lokalizacji nowych przedsiębiorstw i powstanie nowych miejsc pracy,
- poprawa warunków bytowych mieszkańców gminy.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2010.

6. Beneficjenci projektu.

Mieszkańcy miejscowości Bilcza oraz gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 1.700.000,- w tym:
1.700.000,- środki własne gminy

ZADANIE NR 11

BUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ W GMINIE MORAWICA

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowości Bilcza, Piaseczna Górka, Brzeziny, Brudzów, Zaborze, Kuby Młyny, Lisów, Bieleckie Młyny, Dębska Wola, Zbrza, Chałupki, Obice, Drochów Dolny, Drochów Górny, Kawczyn, Chmielowice.

2. Cel projektu

Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich. Rozwój kompleksowego uzbrojenia terenu. Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

3. Główne zadania

- budowa kolektora sanitarnego o długości około 62 kilometrów wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych.

4. Oczekiwane rezultaty

- ograniczenie zrzutu nie oczyszczonych ścieków bytowo gospodarczych do gleby i wód powierzchniowych,
- ograniczenie zagrożenia środowiska gminy degradacją.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2011.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości Bilcza, Piaseczna Górka, Brzeziny, Brudzów, Zaborze, Kuby Młyny, Lisów, Bieleckie Młyny, Dębska Wola, Zbrza, Chałupki, Obice, Drochów Dolny, Drochów Górny, Kawczyn, Chmielowice oraz gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 26.300.000,-	w tym:
1.315.000,-	środki własne gminy,
2.630.000,-	środki W. Funduszu Ochrony Środowiska,
22.355.000,-	środki zewnętrzne Fundusz Spójności.

ZADANIE NR 12

GMINNY PLAC REKREACYJNO-SPORTOWY W BILCZY, ETAP II

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, działka nr 88 w miejscowości Bilcza

2. Cele projektu

- kontynuacja budowy placu rekreacyjno-sportowego z I etapu,
- stworzenie kompleksu rekreacyjno-wypoczynkowego z boiskami do piłki nożnej, siatkowej, ręcznej, kortami tenisowymi i miasteczkiem ruchu drogowego,
- poprawa infrastruktury służąca rozwojowi aktywnych form wypoczynku dla społeczności lokalnej.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

Produktem będzie wybudowany stadion sportowy wraz z miasteczkiem ruchu drogowego, chodnikami, przyłączem wodno-kanalizacyjnym.

Rezultat inwestycji otrzymamy poprzez:

- poszerzenie lokalnej oferty sportowo-rekreacyjnej,
- stworzenie możliwości prowadzenia lekcji z wychowania fizycznego na stadionie.

Oddziaływanie projektu osiągniemy poprzez:

- poprawę jakości nauczania lekcji wychowania fizycznego w Zespole Szkół w Bilczy,
- poprawę stanu zdrowia mieszkańców w Bilczy,
- wzrost populacji korzystającej z funkcji sportowych i rekreacyjnych,
- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy.

4. Termin i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2008.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy Bilczy, uczniowie Zespołu Szkół w Bilczy oraz mieszkańcy gminy Morawica.

6. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Urząd Gminy w Morawicy.

7. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 360.000,- w tym:
160.000,- środki własne gminy,
200.000,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 13

BUDOWA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ NA TERENIE GMINY MORAWICA

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, Gmina Morawica

2. Cel projektu

Kompleksowa budowa sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy o łącznej długości około 52 kilometrów.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu.

- opracowanie dokumentacji na budowę ścieżki rowerowej,
- budowa ścieżki polegająca na:
 - oznakowaniu trasy ścieżki rowerowej,
 - budowa fragmentu nowej nawierzchni ścieżki.

4. Oczekiwane rezultaty

- poprawa atrakcyjności turystycznej gminy Morawica,
- wzrost aktywności sportowej wśród mieszkańców gminy,
- poszerzenie lokalnej oferty parkowo-rekreacyjnej.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2009.

6. Beneficjenci projektu.

Mieszkańcy gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 400.000,-	w tym:
100.000,-	środki własne gminy
300.000,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

ZADANIE NR 14

BUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W MIEJSCOWOŚCI DĘBSKA WOLA

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie. Powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Dębska Wola.

2. Cel projektu

Stworzenie mieszkańcom wsi możliwości dostępu do obiektów użyteczności publicznej i organizacji czasu wolnego.

3. Oczekiwane rezultaty

Produktem będzie wybudowanie i wyposażenie świetlicy wiejskiej połączonej ze strażnicą OSP.

Rezultat inwestycji otrzymamy poprzez:

- zwiększenie mieszkańcom wachlarza możliwości spędzania czasu wolnego;
- poszerzenie lokalnej oferty sportowo-rekreacyjnej;

Oddziaływanie projektu osiągniemy poprzez:

- wzrost populacji korzystającej z funkcji sportowych i rekreacyjnych,
- wzrost atrakcyjności miejscowości,

4. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2005-2007.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości i gminy Morawica.

6. Jednostka odpowiedzialna

Urząd Gminy w Morawicy.

7. Wielkość i sposób finansowania

Ogółem: 598.607,- w tym:

394.355,- środki własne,

204.252,- środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych UE.

ZADANIE NR 15

BUDOWA WODOCIĄGU BRZEZINY - BILCZA

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowości Bilcza, Piaseczna Górka, Brzeziny, Bieleckie Młyny, Kuby Młyny .

2. Cel projektu

Kompleksowe uzbrojenie terenów przemysłowych w Bilczy. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich kompleksowego bardzo dużej perspektywie rozwoju. Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

3. Główne zadania

- budowa sieci wodociągowej o długości około 7.355 metrów,
- budowa studni awaryjnej,
- budowa zbiorników ciśnień 2x300m³.

4. Oczekiwane rezultaty

- kompletne uzbrojenie terenów przemysłowych i budownictwa mieszkaniowego w podstawową infrastrukturę techniczną.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2011.

6. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy miejscowości Bilcza, Piaseczna Górka, Brzeziny, Bieleckie Młyny , Kuby Młyny oraz gminy Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 3.200.000,-	w tym:
800.000,-	środki własne gminy,
2.400.000,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

ZADANIE NR 16

UZBROJENIE TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH W DĘBSKIEJ WOLI i WOLI MORAWICKIEJ

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowości Dębska Wola I Wola Morawicka .

2. Cel projektu

Kompleksowe uzbrojenie terenów przemysłowych warunków Dębskiej Woli i Woli Morawickiej. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich kompleksowego bardzo dużej perspektywie rozwoju. Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

3. Główne zadania

- budowa sieci wodociągowej o długości około 1.400 metrów,
- budowa kolektora sanitarnego o długości około 3.000 metrów,
- budowa przepompowni ścieków,
- zagospodarowanie przepompowni.

4. Oczekiwane rezultaty

- kompletne uzbrojenie terenów przemysłowych w podstawową infrastrukturę techniczną.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2009.

6. Beneficjenci projektu

Gmina Morawica.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd Gminy w Morawicy.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 3.200.000,-	w tym:
800.000,-	środki własne gminy,
2.400.000,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

ZADANIE NR 17

PRZEBUDOWA LINII WYSOKIEGO NAPIĘCIA w TERENACH PRZEMYSŁOWYCH w BILCZY

1. Lokalizacja zadania

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, tereny przemysłowe gminy w miejscowości Bilcza .

2. Cel projektu

Wzrost atrakcyjności terenów przemysłowych oraz zwiększenie obszaru zabudowy. Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

3. Główne zadania

- przebudowa linii napowietrznej wysokiego napięcia na linię kablową.

4. Oczekiwane rezultaty

- zwiększenie powierzchni zabudowy w terenach przemysłowych po przebudowie linii.

5. Harmonogram i etapy działania

Termin realizacji przewiduje się na lata 2007-2009.

6. Beneficjenci projektu

Gmina Morawica, Zakład Energetyczny w Skarżysku Kamiennej.

7. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie.

Urząd Gminy w Morawicy, Zakład Energetyczny w Skarżysku Kamiennej.

8. Wielkość i sposób finansowania.

Ogółem: 3.000.000,-	w tym:
900.000,-	środki własne gminy,
2.100.000,-	ZE w Skarżysku Kamiennej.

INWESTYCJE WSPÓLNE POWIAT - GMINA

PROJEKT NR 1/D/2007

„MODERNIZACJA DROGI POWIATOWEJ NR 0369T MORAWICA-RADOMICE W MORAWICY WRAZ Z CHODNIKAMI I DROGI NR 0370T BIELECKIE MŁYNY ŁĄBĘDZIÓW W ŁĄBĘDZIOWIE”

1. Lokalizacja projektu

Województwo świętokrzyskie, Powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowości Morawica i Łąbędziów.

2. Cele projektu

Kompleksowe rozwiązanie ważnych ciągów komunikacyjnych powiatu łączących drogi powiatowe z drogą krajową nr 73.

Droga nr 0370T od km 1+197 do 2+558 budowana wraz z odwodnieniami i zjazdami natomiast nr 0369T od km 0+000 do 1+200 modernizowana. Na terenach zabudowanych budowa chodników dla pieszych. Inwestycja będzie kontynuacją prac przy drodze nr 0370T rozpoczętych w 2003 roku.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

- modernizacja dróg polegająca na:
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni do parametrów drogi 2 kategorii, V klasy,
 - uporządkowaniu systemu odwodnienia,
 - wykonanie przepustów i zjazdów do posesji,
 - budowa chodników przez miejscowości

4. Oczekiwane rezultaty:

- poprawa stanu technicznego dróg,
- podniesienie standardu podróżowania,
- lepsze połączenie z drogą krajową nr 73,
- skrócenie czasu podróży,
- poprawa bezpieczeństwa,
- ograniczenie emisji spalin,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów przyległych do drogi.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy powiatu kieleckiego. Użytkownicy dróg.

6. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie:

Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach.

7. Wielkość i sposób finansowania projektu:

Ogółem: 500.000,-	w tym:
37.500,-	środki własne powiatu,
37.500,-	środki zewnętrzne z budżetu gminy,
50.000,-	środki zewnętrzne z budżetu państwa,
375.000,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

8. Termin realizacji
2008 - 2009

PROJEKT NR 2/D/2007

**„MODERNIZACJA DROGI OD NR 0367T OD CHMIELOWIC DO DROCHOWA
DOLNEGO W KM OD 0+000 DO 1+965, POPRZEZ OBICE W STRONĘ GRABOWCA
W KILOMETRACH OD 3+320; OD 3+620 DO 4+190; OD 4+900 DO 5+810”**

1. Lokalizacja projektu

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowości:
Chmielowice, Drochów Dolny, Obice, Grabowiec.

2. Cele projektu

Kompleksowe rozwiązanie ważnych ciągów komunikacyjnych powiatu łączących drogę powiatową z drogą wojewódzką nr 766. Droga nr **0367T** budowana wraz z odwodnieniami i zjazdami.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

- modernizacja dróg polegająca na:
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni do parametrów drogi klasy 2-5 m,
 - uporządkowaniu systemu odwodnienia,
 - wykonanie przepustów i zjazdów do posesji,

4. Oczekiwane rezultaty:

- poprawa stanu technicznego dróg,
- podniesienie standardu podróżowania,
- skrócenie czasu podróży,
- poprawa bezpieczeństwa,
- ograniczenie emisji spalin,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszarów przyległych do drogi.

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy powiatu kieleckiego. Użytkownicy dróg.

6. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie:

Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach.

7. Wielkość i sposób finansowania projektu:

Ogółem: 2.000.000,-	w tym:
150.000,-	środki własne powiatu,
150.000,-	środki zewnętrzne z budżetu gminy,
200.000,-	środki zewnętrzne z budżetu państwa,
1.500.000,-	środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

8. Termin realizacji
2008 - 2009

PROJEKT NR 3/D/2007

„MODERNIZACJA DROGI OBICE NR 0366T”

1. Lokalizacja projektu.

Województwo świętokrzyskie, powiat kielecki, gmina Morawica, miejscowość Obice.

2. Cele projektu.

Kompleksowe rozwiązanie ważnych ciągów komunikacyjnych powiatu.

Droga nr **0366T** budowana wraz z odwodnieniami i zjazdami.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu.

- modernizacja dróg polegająca na:
 - ułożeniu masy asfaltowej,
 - ujednoczeniu szerokości jezdni do parametrów drogi klasy 2-6 m,
 - uporządkowaniu systemu odwodnienia,
 - wykonanie przepustów i zjazdów do posesji,

4. Oczekiwane rezultaty:

- poprawa stanu technicznego dróg,
- podniesienie standardu podróżowania,
- skrócenie czasu podróży,

5. Beneficjenci projektu

Mieszkańcy powiatu kieleckiego. Użytkownicy dróg.

6. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie:

Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach.

7. Wielkość i sposób finansowania projektu:

Ogółem:	1.200.000,-	w tym:
	90.000,-	środki własne gminy,
	90.000,-	środki zewnętrzne z powiatu,
	120.000,-	środki zewnętrzne z budżetu państwa,
	900.000,-	środki zewnętrzne z funduszy UE.

8. Termin realizacji
2008 - 2009

Wszystkie w/w zadania inwestycyjne są zgodne ze studium uwarunkowań i planem zagospodarowania przestrzennego gminy Morawica.

Wybudowana pływalnia oraz planowany zbiornik na rzece Morawce będzie stanowić część kompleksu rekreacyjno – wypoczynkowego, w skład którego, wchodzi między innymi już istniejący stadion sportowy z pełnowymiarowym boiskiem do piłki nożnej, siatkowej, dwoma kortami tenisowymi o nawierzchni tłuczniowej, trybunami na 500 osób i budynkiem.

Gmina każdego roku planuje remonty i buduje drogi gminne, dlatego także w latach 2007 - 2013 planujemy budowę kolejnych ciągów.

Przewidujemy, że podobnie jak dotychczas, inwestycje przy budowie chodników czy dróg będziemy prowadzić wspólnie z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w Kielcach, Świętokrzyskim Zarządem Dróg Wojewódzkich, czy też Powiatowym Zarządem Dróg.

Wspólnie z Powiatowym Zarządem Dróg planujemy budowę ciągów dróg:

- Bieleckie Młyny-Łabędziów,
- Chmielowice-Drochów Dolny,
- Radomie.

Oprócz wspomnianych inwestycji gmina kładzie ogromny nacisk na roboty z zakresu podstawowej infrastruktury technicznej. We wszystkich miejscowościach wykonana jest sieć wodociągowa.

W chwili obecnej gmina skanalizowana jest w 50% oraz posiada rozbudowaną oczyszczalnię ścieków, którą wybudowano docelowo do obsługi całego terenu gminy.

W latach 2004 – 2006 przewidujemy dalsze etapy budowy kanalizacji wraz z przykanalikami:

- 2008 II etap – Brudzów, Zaborze, Kuby Młyny oraz uzupełnienie w Bilczy i Piasecznej Górze,
- 2009 III etap – miejscowość Lisów.

W latach 2007 – 2009 planujemy uzbroić kolejne tereny przemysłowe w miejscowości Dębska Wola w kanalizację i wodę.

Na lata 2008- 2010 planujemy zakończyć kolejny etap budowy gazociągu w miejscowościach Piaseczna Górka i Bilcza.

Promując gminę Morawica, a także w trosce o rozwój kultury na jej terenie planujemy budowę Gminnego Centrum Kultury wraz z biblioteką w Morawicy.

Dla poprawy atrakcyjności naszych terenów, w celu dalszego rozwoju rekreacji i wypoczynku w gminie zamierzamy do roku 2009 wybudować bądź oznakować sieć ścieżek rowerowych (~52 km) połączonych z miastem Kielce i gminami sąsiednimi.

Tak duży zakres rzeczowy zadań wykracza poza możliwości finansowe gminy, dlatego też jesteśmy przygotowani i będziemy się starać o pozyskiwanie środków pozabudżetowych zwłaszcza z Unii Europejskiej. Dotychczas korzystaliśmy już ze środków przedakcesyjnych Unii Europejskiej w ramach programu „PHARE – INRED” i „SAPARD” oraz z Banku Światowego w „PROGRAMIE AKTYWIZACJI OBSZARÓW WIEJSKICH”.

Aby w pełni wykorzystać nasze miejsce w Unii planujemy opracowanie dalszych projektów technicznych na rozbudowę infrastruktury.

Przewidujemy że, podobnie jak dotychczas, inwestycje przy budowie chodników i dróg będą prowadzone wspólnie z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w Kielcach, Świętokrzyskim Zarządem Dróg Wojewódzkich, czy też Powiatowym Zarządem Dróg.

Najważniejsze efekty działań przewidzianych do realizacji w latach 2007 – 20013 to:

- nowe miejsca pracy w związku z nowymi inwestycjami,
- tereny uzbrojone pod budownictwo mieszkaniowe, turystyczne,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy Morawica,
- aktywizacja mieszkańców.

VI. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY / POWIATU / WOJEWÓDZTWA

Dbłość o wielofunkcyjny rozwój gminy, chęć zachowania jej wysokiej konkurencyjności dla inwestorów, dążenie do poprawy jakości życia ludności wymusza podejmowanie komplementarnych – w stosunku do inwestycji infrastrukturalnych – działań. Gmina zamierza aktywnie korzystać ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na szkolenia, których celem będzie podniesienie kwalifikacji mieszkańców i wyposażenie w umiejętności, które pozwolą czerpać dochody z pozarolniczych źródeł. Gmina będzie inicjować i promować wykorzystanie unijnych środków przez rolników (m.in. na rozwój infrastruktury związanej z rolnictwem). Gmina wspierać będzie również lokalne społeczności w podejmowanych przez nich działaniach w ramach Odnowy Wsi.

Działania podejmowane przez samorząd gminy zbieżne są ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Strategia określa priorytety, cele strategiczne i zadania realizacyjne. W odniesieniu do gminy Morawica, najważniejsze są następujące zapisy „Strategii...”:

Priorytet 2. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury

Cel. 2.1. Tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych

Zadania (m.in.):

- budowa wodociągów, kanalizacji i systemów oczyszczania ścieków na terenie całego województwa,

Cel. 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego. Tworzenie warunków rozwoju kultury, turystyki, sportu i rekreacji

Zadania (m.in.):

- kompleksowy program ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju kultury,
- program rozwoju turystyki w regionie,
- kompleksowy program rozwoju kultury fizycznej i sportu,

Priorytet 3. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Cel. 3.1. Podnoszenie standardów i stworzenie spójnego układu komunikacyjnego stymulującego rozwój regionu

Zadania (m.in.):

- kompleksowy program rozwoju sieci drogowej województwa,
- program integracji systemu transportowego w województwie,

Cel. 3.2. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego

Zadania (m.in.):

- program rozwoju sieci gazowych

Priorytet 4. Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Cel. 4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich umożliwiający przechodzenie ludności wiejskiej do zawodów pozarolniczych

Zadania (m.in.):

- kompleksowy program rozwoju obszarów wiejskich,
- kompleksowy program rozwoju infrastruktury rynku rolnego,

VII. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wskaźniki oddziaływania to długofalowe konsekwencje zrealizowanych inwestycji wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Dla przejrzystości oceny ujęto tylko te wskaźniki, które będą miały wpływ na szeroko rozumiany rozwój gospodarczy gminy, poprawę stanu środowiska oraz wzrost standardu życia mieszkańców.

Wskaźniki mierzalne:

- | | |
|--|--------|
| • powierzchnia gminy zagospodarowana na cele inwestycyjne (w tym agroturystyczne, rekreacyjne) | 113 ha |
| • ilość nowych miejsc pracy | 45 |
| • liczba firm zatrudniających powyżej 20 osób | 12 |
| • liczba gospodarstw agroturystycznych | 5 |

Wskaźniki niemierzalne:

- poprawa warunków życia mieszkańców gminy,
- zwiększenie lokalnego potencjału rozwojowego,
- zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między obszarami wiejskimi i miejskim, poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej o równym standardzie,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców gminy,
- dostosowanie obszarów zagrożonych marginalizacją do nowych inicjatyw gospodarczych.

VIII. PLAN FINANSOWY

Głównym źródłem finansowania zadań przewidzianych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym są publiczne środki finansowe. Jednak większość zamierzeń gminy wykracza poza jej możliwości finansowe. Dlatego konieczne jest pozyskiwanie środków pozabudżetowych (zwłaszcza w Unii Europejskiej), współpraca międzygminna, realizacja zadań we współpracy z sektorem prywatnym.

Plan finansowych na lata 2007 – 2013

Szacunkowa wartość wszystkich inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2007-2013 wynosi **101.376.607 zł**.

Poniższa tabela przedstawia planowane źródła finansowania działań w ramach WPI (Tabela nr 17).

Tabela nr 17

Źródła finansowania planu rozwoju lokalnego w latach 2007-2013

Źródło finansowania	Planowana kwota	Odsetek całkowitej wartości wszystkich inwestycji ujętych w WPI
1	2	3
Budżet JST	21.851.356	21,55
Budżet państwa	370.000	0,36
Środki UE	74.147.751	73,14
Inne w tym kredyty	5.007.500	4,95

Razem	101.376.607	100,00
--------------	--------------------	---------------

Z zestawień wynika, że jednym z głównych źródeł finansowania inwestycji zaplanowanych do realizacji do 2013 roku będzie budżet gminy oraz dotacje unijne. Z tego źródła zostaną pokryte koszty w wielkości ponad 20% planowanych zadań. Drugim co do wielkości źródłem finansowania mają być Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej. Założeniem lokalnych władz jest pozyskanie w ciągu najbliższych lat co najmniej 74 mln złotych.

IX . H A R M O N O G R A M P R Z Y G O T O W A N I A I W D R O Ż E N I A

Przygotowanie większości projektów przewidzianych do realizacji w latach 2007-2013 jest bardzo zaawansowane: wykonano praktycznie wszystkie projekty techniczne (pozostałe dokumentacje są w opracowaniu) oraz kosztorysy inwestorskie, uzyskano również niezbędne uzgodnienia i pozwolenia (na budowę). Zakładając uzyskanie zaplanowanego dofinansowania ze środków Unii Europejskiej stwierdzić należy, że nie powinno być przeszkód w ich realizacji.

Dla zadań zaplanowanych do realizacji w dalszej kolejności konieczne jest wykonanie niezbędnej dokumentacji. Ich realizacja uzależniona będzie od stopnia realizacji WPI na lata 2007-2013. Wdrożeniem Planu Rozwoju Lokalnego zajmować się będzie bezpośrednio samorząd gminny: Rada Gminy oraz Wójt Gminy. Jednak dla realizacji niektórych zadań konieczna będzie współpraca z władzami powiatowymi i regionalnymi oraz sektorem prywatnym (partnerstwo publiczno-prywatne). Celem samorządu będzie również zaangażowanie w realizację Planu – na zasadzie partnerstwa – działających na terenie gminy organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.

Prace związane z wdrożeniem projektów współfinansowanych ze środków UE, dla których inwestorem będzie Urząd Gminy, będą prowadzone przez zespół powołany Zarządzeniem Wójta, w skład którego wchodzi pracownicy poszczególnych referatów odpowiedzialni za kontakty z inwestorami. W trakcie prac zespół będzie mógł wykorzystać doświadczenia uzyskane poprzez realizację projektów dofinansowanych z programu SAPARD oraz Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Zespół odpowiedzialny będzie za przygotowanie i przeprowadzenie wszystkich zadań związanych z wdrożeniem projektu: przygotowanie procedur przetargowych, monitoring rezultatów projektu w fazie budowy i po jej zakończeniu. Wybór wykonawcy zadań nastąpi zgodnie z wymogami Unii Europejskiej.

X. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Monitoring Planu Rozwoju Lokalnego dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji zadań inwestycyjnych i projektów rozwojowych oraz planowanych wskaźników produktów i rezultatów poszczególnych inwestycji. Monitoring odnosi się głównie do zadań realizowanych w ramach WPI. Ma służyć:

- ocenie postępu realizacji konkretnych projektów inwestycyjnych a przez to stanu realizacji Wieloletnich Planów Inwestycyjnych Gminy (obecnie WPI na lata 2007-2013);
- weryfikacji zgodności osiągniętych produktów, rezultatów i osiągnięć z założonymi celami;
- korygowaniu działań, w tym strategii, jeśli nie przynoszą zamierzonych efektów lub jeśli nastąpią zmiany w otoczeniu obszaru objętego Planem Rozwoju Lokalnego;
- ocenie efektywności wykorzystania posiadanych środków pieniężnych;
- wczesnej diagnozie trudności mogących mieć wpływ na realizowane inwestycje, zwłaszcza terminowości ich zakończenia.

W gminie nie ma obecnie wyodrębnionej jednostki/ referatu do monitorowania efektów prowadzonych inwestycji. Przyjmuje się, że dla działań objętych 100% finansowaniem z budżetu gminy kontrolę prowadzić będzie pracownik właściwego referatu. Monitoring polegać będzie m.in. na przygotowywaniu okresowych, rocznych oraz końcowych raportów w trakcie trwania inwestycji. Realizacja tych zadań kontrolowana będzie również przez właściwe jednostki Urzędu Wojewódzkiego oraz inne instytucje zaangażowane w realizację konkretnego programu.

SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Ocena Planu Rozwoju Lokalnego ma służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników oddziaływania, czyli długotrwałych efektów poszczególnych projektów, przez to całego Planu Rozwoju Lokalnego. Ma odpowiedzieć na pytanie o trafność planowanych/przeprowadzonych/zakończonych w odniesieniu do potrzeb, ocenić efekty i korzyści z ich wdrożenia, a także ich wpływ na kwestie horyzontalne. Dokonanie oceny jest obowiązkiem beneficjentów projektu .

Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

- **ex- ante** (przed realizacją programu). Uznać można, że ocenę taką przeprowadzono na etapie przygotowywania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Pruszcz Gdański.

Harmonogram inwestycji sporządzono bowiem w oparciu o lokalne potrzeby oraz plany rozwojowe gminy.

- **mid-tenn** (w połowie okresu realizacji). W odniesieniu do Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013 nie przewiduje się oceny w połowie okresu realizacji, gdyż zakończenie większych inwestycji zaplanowano na rok 2013. Ocena taka zostanie sporządzona, w przypadku zaistnienia takiego obowiązku.

- **ex-post** (na zakończenie programu). W jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu danego projektu - przez dwa kolejne lata, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania.

- **on-going** (bieżąca). Ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji. Raporty z oceny Planu Rozwoju Lokalnego oraz poszczególnych projektów sporządzane będą zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz ewentualnie innych instytucji zaangażowanych w realizację konkretnego programu.

SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓLPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Czynnikiem gwarantującym osiągnięcie planowanych efektów w wyniku realizacji określonych inwestycji będzie współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi. Celem samorządu będzie zaangażowanie w/w instytucji -które mogą np. zarządzać projektami po ich zakończeniu - w realizację przedsięwzięć na zasadzie partnerstwa, a w wielu przypadkach również w roli współfinansującego określone zadanie. Partnerstwo publiczno-prywatne dotyczyć będzie zwłaszcza przedsięwzięć nie związanych z infrastrukturą techniczną. Aktualnie, problemem jest brak zatwierdzonych dokumentów prawnych regulujących kwestie partnerstwa publiczno - prywatnego.

PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Główną instytucją odpowiedzialną za promocję Planu Rozwoju Lokalnego za informacje i promocję działań realizowanych w ramach PRL i samego planu będzie Urząd Gminy w Morawicy. Wszelkie materiały promocyjne powinny określać m.in. cele realizacji poszczególnych zadań w ramach planu, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów. Sposoby promocji inwestycji współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej reguluje Rozporządzenie Komisji Europejskiej Nr

1159/2000 z dnia 30 maja 2000 roku w sprawie „Zasad informowania i promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych”.

Celem działań związanych z promocją Planu Rozwoju Lokalnego jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach planu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- beneficjenci projektów/ mieszkańcy gminy Morawica;
- środowisko przedsiębiorców;
- organizacje pozarządowe;
- partnerzy społeczni.

W ramach promocji Planu Rozwoju Lokalnego podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- strona internetowa Urzędu Gminy w Morawicy, na której znajdzie się Plan Rozwoju Lokalnego;
- ulotki/ biuletyny informacyjne dla beneficjentów (poświęcone wybranym projektom);
- spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno - gospodarczymi w projektach;
- publikacje w prasie (w przypadku wybranych projektów).

Plan Rozwoju Lokanego Gminy Morawica będzie akualizowany w miarę potrzeb.